

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖGMAN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 20 AUGUSTI 1916.

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY.

ANNA HIERTA-RETZIUS 75 ÅR.

AF DE UNGA FLICKOR, SOM Fredrika Bremer älskade att samla omkring sig på sina berömda torsdagsaftnar, där den materiella välfärdnaden utgjordes af sill och potatis, en kopp té och ett glas vin, är professorskan Anna Hierta-Retzius en af de få kvarlevande. Det förefaller nästan underligt, att en af dem som så att säga genom handpåläggning af Fredrika Bremer invigts till sin lifsgärning, ännu finnes midt i bland oss. Som en outtröttligt verksam samhällsförbättrarska håller Anna Hierta-Retzius trots de 75 åren, som hon uppnår den 24 augusti, alljämt handen på plogen. Under de många och kräfvande år som skiljer hennes ungdom från vår tid har hon aldrig upphört att med trohet förvalta det ideella arf, som hon mottog från sitt hem med dess atmosfär af praktisk verksamhet på ideell grund. Samma glada hänförelse, som gjorde hennes ungdom rik och lycklig och förmådde henne att söka sig fram på nya banor, att bryta nya vägar, bär alljämt hennes arbete för samhället, sedan 30 år tillbaka hufvudsakligen inriktadt på arbetsstugorna för barn.

Att höra fru Anna Hierta-Retzius berätta om sitt barndomshem i Stockholm är som att läsa en af Fredrika Bremers "Teckningar ur hvardagslivet", med den skillnaden dock att här pulserade ett rikt andligt lif. Till Lars Johan Hiertas hem samlades allt hvad tiden ägde ypperst inom politik, vetenskap och litteratur. Tillsammans med Wilhelmina Fröding från Göteborg hade Hierta skapat sitt hem 1833, alltså midt under de kamp- och stormår, då hans namn icke kunde nämnas utan att det blef strid bland människorna. Den "röde rabulisten", som under 40 års riksdagsmannatid städse kämpade för rättvisa i lagstiftning och beskattning, var i sitt hem i hög grad hvad man med den tidens språk skulle nämna en "huld fader". Vid hans sida stod hans kloka, goda maka, och de två döttrarna, som växte upp i detta hem, den äldre Ebba, den yngre Anna, kunde se tillbaka på en ovanligt lycklig barndom och ungdom.

— Själ — skref fru Hierta-Retzius vid ett tillfälle — är jag lycklig nog att aldrig ha gått i skola; vi hade guvernanter och privata lärare och vid 13—15 års-åldern vistades jag i en idealisk pension i Rhenpreussen, men hade dessförinnan i min fars stora bibliotek, som sedan mitt elfte år ställdes under min uppsikt — han utnämnde mig till sin bibliotekarie — genom själfarbete och ute i naturen fått uppöfva min iakttagelseförmåga och genom arbete i hemmet min händighet; jag lärde mig ock tidigt att reflektera öfver hvad jag iakttagit och hade en outsläcklig längtan att kunna gagna och blifva nyttig för mitt fosterland, ty min ädla moder, själf ovanligt högt bildad, var mycket angelägen att vi skulle få en utmärkt undervisning, men på samma gång lärde hon oss att alltid tänka på andra. — Tidigt lät hon sålunda min ett år äldre syster Ebba och mig bli medlemmar af Klara Församlings Skyddsförening, där man filldelade oss, unga flickor, de fattigaste kvarteren i hus som skulle rifvas, med en familj boende i hvarje rum. Här kom jag i beröring med nöden och det verkliga lifvets skuggsidor, med barnen och de unga döttrarna samt såg den gifta hustruns beroende ställning, då mannen, om han var supig, tog ifrån henne hennes arbetsförtjänst.

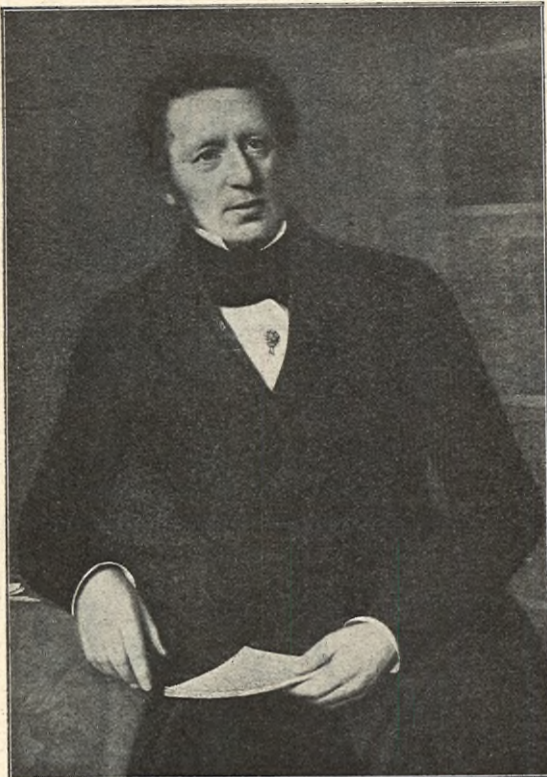
De intryck jag under arbetet bland de fattiga erfor, lärde mig mycket: att den allmänna välgörenheten behöfde djupgående reformer, att hustruns rätt behöfde skyddas, att barnen och framför allt de unga flickorna borde man taga sig af. —

Frukten af dessa besök i de fattiga hemmen i Klara blef Torsdagsskolan, en aftonskola för tjänstflickor och andra unga flickor, som slutat folkskolan, och som den 23-åriga Anna Hierta upprättade och ledde i många år med frivillig hjälp af sina vänner från den nyinrättade Lärokurs för fruntimmer. Torsdagsskolan hade också en sparbank med den frikostiga räntan af 9 procent, och denna gaf upphovet till sparbankerna i våra folkskolor. En annan

Anna Hierta

som ung.

L. J. Hierta.

institution, som Anna Hierta inrättade vid denna tid var Stopp- och Lapps-kolan. Dessa skolor i Klara gäfvö signalen till liknande i andra församlingar. Det var en helt ny form af välgörenhet, utgående från den moderna principen om hjälp till själfhjälp, och Lars Johan Hiertas ande kan spåras i den. Sträfvän att lindra nöden, att gå med en korg mat till de fattigas hem för att anföra en populär form och, som Fredrika Bremer en gång sade, hemföra "liten tack och mycket loppor" hade visat sig vara ytterst ineffektiv.

I Anna Hiertas hem var intresset för kvinnofrågor alltid synnerligen starkt. Hennes far hade under sin riksdagstid slagit flera slag för ogift kvinnas myndighet, för gift kvinnas äganderätt, för kvinnors tillträde till folkskollärareplatser, och fast han i frågan om den gifta kvinnan måste ge tappt efter upprepade försök, trodde han dock alltid på seger för denna rättvisa sak. Män sådana som P. A. Siljeström, baron A. Fock, professor Cederschiöld, hvilka arbetade med stor energi på kvinnobildningens höjande, hade sin mötesplats hos Hierta. Praktiskt verkade fru Wilhelmina Hierta i samma riktning. Det var hon, som tog sig an Jenny Lind, då denna var en ung fattig flicka och understödde henne på mångahanda sätt, och Jenny Lind var alltid en kär gäst i det Hiertaska hemmet.

Denna af starka andliga impulser mättade hematmosfär fick äfven fläktar utifrån, då den unga Anna Hierta deltog i den af rektor Siljeström 1859 upprättade Lärokurs för fruntimmer, som året därpå upphöjdes med titeln Kgl. Lärarinne-Seminarief. Det var med hänförelse de första eleverna samlades omkring sådana geniala lärare som Siljeström och Fock, och den undervisning de åtnjöto var i flera afseenden ytterst grundlig. Det stötte folk för hufvudet att de unga flickorna fingo läsa zoologi och höra om människokroppens byggnad, och att deras matematikkurs motsvarade löjntanternas på Marieberg, ansågs som en allvarlig fara för deras kvinnlighet.

Den unga Anna Hierta gick ännu längre i djärfhets, ty hon tog en kurs i fysiologi för

professor Christian Lovén. Genom denna väcktes hennes intresse för hygien och många år senare kom detta till ett prakuskt uttryck i stiftande af Hygieniska museet, som genomfört många viktiga reformer för våra bostäder.

Med 1860-talet ingick en andligt vaken och verksam tid efter representationsförändringens genomförande och Anna Hierta stod midt uppe i ett rikt och gifvande arbete. Få hade som hon känt de politiska striderna före den stora omdaningen brusa omkring sig och då denna ändtligen blef verklighet, trodde hon som många andra att nu stod det tusenåriga riket för dörren.

— Vi voro som tokiga af glädje vi unga hemma, berättar hon själf, då vi fingo veta, att nu skulle Sverige icke längre ha några ständsriksdagar.

Det tusenåriga riket kom icke, men man kan säga, att Anna Hierta saft in mer än de flesta på att bringa det närmare vår skröpliga värld. Det finns snart sagdt intet område af reformer inom folkuppfostran och undervisningen, där man icke möter hennes namn under de närmaste tjugu, trettio åren från 60-talet räknadt. Det första steget till förbättring af en sak är att ställa den under debatt, och de diskussionsmöten i undervisningsfrågor som anordnades af P. A. Siljeström och Anna Hierta ledde till upprättande af den första praktiska aftonskolan och den första samskolan i Sverige, sedermera Palmgrenska samskolan. För samskolan hade Anna Hierta åtagit sig det ekonomiska ansvaret.

Redan tidigare hade Stockholms Läsesalong och Bikupan bildats af Anna Hierta tillsammans med några andra damer. Bikupan, som tillkom efter en fransk idé, gaf uppslaget till Handarbetets Vänner genom sin sträfvän att tillvarata allmogeslöjden.

Alla dessa nyinrättade institutioner ha mer eller mindre direkt med kvinnosak att skaffa, men på 1870-talet hade den ännu ej hunnit få sin etikett som sådan. Vi finna nu Anna Hierta som stiftare af den första kvinnosaksföreningen i Sverige, Föreningen för gift kvinnas äganderätt, som till en början hade stor framgång och på hvars initiativ flera märkliga förändringar i lagarna om kvinnans ägnaderätt genomfördes, bl. a. gift kvinnas rätt att råda öfver egen arbetsförljänst 1874. Som en följd af Anna Hiertas arbete inom föreningen kan man notera kvinnors inväljande i flera skolråd och fattigvårdsstyrelser i Stockholm. Denna förening satte sig också i spetsen för en agitation att förmå kvinnorna att använda sin kommunala rösträtt. Först måste röstlängderna afskrivas och med tre juristers hjälp lyckades det Anna Hierta att få uppsatt ett cirkulär om hur det skulle tillgå vid valen, en viktig

Från Adolf Fredriks arbetsstuga.

Fru Wilhelmina Hierta, f. Fröding.

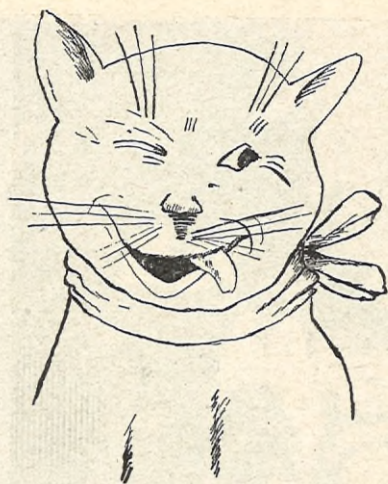
sak, som ingen tycktes ha rikligt reda på, och detta utsändes i öfver 4,000 exemplar till röstberättigade kvinnor i hufvudstaden med uppmaning att använda sin rösträtt. Samtidigt inrättades på S. A. Hedins förslag en valbyrå, där kvinnorna kunde erhålla upplysning och få valseklar. —

Den praktiska duglighet, som utmärkt Lars Johan Hierta har i rikt mått gått i arf på hans dotter. Hon har hufvudsakligen inriktat denna på undervisningsområdet. Sålunda upprättade hon 1883 den första metallslöjdskolan för folkskolegossar i Stockholm, en föregångare till arbetsstugorna, och vidare den första mallagningsskolan för de äldsta folkskoleflickorna och döttrar ur arbetsklassen. Där gafs för första gången i vårt land undervisning i huslig ekonomi och födoämneslära af professor E. Heyman.

Denna mallagningsskola följdes efter några år af det första skolköket, som Anna Hierta dels med egna medel, dels med understöd ur stiftelsen L. J. Hiertas minne inrättade i Maria församling i samband med en kurs för utbildning af skolkökslärarinnor. Sedermera skänkte Anna Hierta ett skolkök till Högre Lärarinneseminarief, — det var år 1892 — som med statsanslag fortsatte utbildningen.

Detta första skolkök i Maria har sin egen historia. Det är rätt märkligt, att företag väckte stark opposition, särskildt från kvinnohåll, allra mest från folkskollärarinnorna själfva. Man var trött på huslighet, den hade kvinnorna varit slafvar under i tusentals år, därför skulle de nu "frigöras", och allt som kunde ha smak af den gamla surdegen var förkastligt från början. Längre såg man icke då. Skolköket var inrymdt i ett gammalt hus i Maria, man redde sig så godt man kunde med enkla hjälpmedel, och här tillämpades för första gången metoden med noggrann mätning och vägning af alla ingredienser och kostnadsberäkning. En dag lät drottning Sophia bära sig upp för de branta trapporna till skolköket och stannade där flera timmar, lät sig maten väl smaka med de primitiva järgafflarna och det grofva porslinef. Efter det kungliga besöket började opinionen så småningom vända sig till

<p>Prenumerationspris:</p> <p>Vani. upplagan: Helt år Kr. 6.50 Halft år < 3.50 Kvartal < 1.75 Månad < 0.75</p>		<p>Praktupplagan:</p> <p>Helt år Kr. 9.— Halft år > 5.— Kvartal > 2.50 Månad > 0.90</p>		<p>Stockholm, Mästersamuelsgatan 45.</p> <p>Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03. Kl. 10—4. Red. Högman: Riks 86 60. Allm. 4 02. Kl. 11—1. Verkst. direktören kl. 11—1.</p>		<p>Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.</p> <p>Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6. Riks 86 59. Allm. 43 04.</p>		<p>Annonspris:</p> <p>Pr millimeter enkel spalt:</p> <table border="0"> <tr> <td>25 öre efter text.</td> <td>Utländska annonser:</td> </tr> <tr> <td>30 öre å textside.</td> <td>30 öre efter text. 35 öre</td> </tr> <tr> <td>20% förhöjning för särsk. begärd plats.</td> <td>å textside. 20% förh.</td> </tr> <tr> <td></td> <td>för särsk. begärd plats.</td> </tr> </table>		25 öre efter text.	Utländska annonser:	30 öre å textside.	30 öre efter text. 35 öre	20% förhöjning för särsk. begärd plats.	å textside. 20% förh.		för särsk. begärd plats.
25 öre efter text.	Utländska annonser:																
30 öre å textside.	30 öre efter text. 35 öre																
20% förhöjning för särsk. begärd plats.	å textside. 20% förh.																
	för särsk. begärd plats.																

Mirrans triumf.

En liten sommarhistoria af HILDUR BRETTNER.

DE HETTE PELLE OCH MIRRAN OCH VORO ett par riktigt vackra katter. Ja, Pelle var egentligen inte vacker, han var groft byggd och en smula tung och klumpig och hans eljes vältecknade ansikte misspyddes af en allför röd nos. Den var "misstänkt röd" sade kaffruarna, hvad de nu menade med det. Men Mirran var onekligen riktigt söt. Hon var vit med gula fläckar och hade de allra sötaste små öron, som väl någonsin suttit på en katt. Därtill var hon mjuk och graciös och glad och treflig, ja, det var allmänna åsikten bland deras umgänge, att det aldrig var riktigt trefligt, om inte Mirran var med.

Och Mirran var också gärna med. "För all del", sade Mirran, "man är väl ung bara en gång i lifvet," och så kunde hon skutta på tre kalas på samma dag. Och överallt hade hon roligt och lifvet var som en solskensdag för Pelle och Mirran. I synnerhet för Mirran.

Men så en dag hände något. Det var kaffkallas i prästgården. Rättsteken var mör och Mirran vid allra bästa lynne och allt var glädje och gamman, då någon råkade säga, att det kommit ett par racekatter till trakten — angorakatter.

"Hvad för något," sade Mirran och hennes små vackra öron spetsades, "angorakatter — har någon sett dem?"

Ja, det var flere som hade sett dem, disponerens katt hade till och med mött dem ett par gånger.

"Hur sågo de ut?" Mirran glömde alldeles rättsteken, så intresserad var hon.

"Fasligt förnåma, förstås," fnyste disponerens katt.

"Det var klart — nå, gärna för mig — om det roar dem så — jag tänker inte hindra dem," skratade Mirran och började tala om annat.

Men efter en stund var hon där igen.

"Ha de gjort visit någonstans?"

Nej, det var det ingen, som trodde, åh, de komma nog att levfa i förnäm afskildhet, antog någon.

"Ja, gärna för mig, om det roar dem så," skratade Mirran igen.

Men på kvällen, då Pelle och Mirran skulle gå hem, det var för öfrigt en den allra ljufiligaste sommarkväll, hvilka mötte de i björkhagen, om inte de nya kattorna på Sjövik.

"Sträck på dig, Pelle," hviskade Mirran, "krök svansen bättre, så där ja — det är så mycket som kan bero på första intrycket."

Och själf klef Mirran så mjukt hon kunde och

skakade graciöst daggen af framtassarne för hvarfannat steg. Man kunde väl ha grace fast man inte stod i adelskalendern, det skulle hon visa det där herrskapet.

Och just framför myrstacken möttes de och passerade hvarandra.

"Nå, hvad tyckte du?" hviskade Mirran.

Ja, Pelle tyckte just ingenting han.

"Men jag såg tydligt att vi gjorde intryck. Jag har min plan, du Pelle". Mer ville inte Mirran säga, men hon var på så godt humör, att hon smått koketterade för Pelle.

Dagen därpå exerceade Mirran med Pelle vid morgontoaletten.

"Du har egentligen börjat sluskna till, min kära Pelle. Såna tassar och såna klor — för att inte tala om huru du knyter din halsduk. Det är det infima umgänget med förvaltarens katt. Säg mig med hvilken du umgås, så skall jag säga dig hvem du är. Håller man inte själf på sin värdighet, så inte är det någon annan som gör det", och Mirran drog till Pelles halsduk medan hon predikade, så att Pelle kände sig nära att kvävas.

Men då Pelle kom hem från sin jakttur före frukosten, mötte honom Mirran.

"Kan du tänka dig," Mirrans små skära öron stodo som strutar, "kan du tänka dig, det har kommit angorakatter till Berga också och till Torpa vänta de en i dag, en ungherre."

Jaså, Pelle tog saken betydligt lugnare. Han hade i stället hälsningar från kattfrun hos handelsmans, som frågat om de inte ville komma till dem i kväll.

Mirran rynkade på nosen, som om hon luktat sur mjölk.

"Vi umgås då också med hela socknen, rubb och stubb, krefi och plefi och det tjänar ingenting till, vi ha ingenting för det, du blir inte riksdagsman ändå." Och med det gick hon ifrån Pelle.

På kvällen gick hon i alla fall till handelsmannens, men hon var sig inte riktigt lik, endast då det blef fråga om angorakattorna blef hon intresserad. Och ännu hade de då, Gud ske lof, inte gjort visit någonstans.

Aldrig hade Mirran haft så mycket att anmärka på deras umgängesvännar, som då de gingo hem den kvällen.

"Se på Sundströms nos — och att gå i en sådan sommaröverrock. — Ja, det var klart, att du skulle ta hans parti. Och du tycker förstås också att Virans sätt att vifta på svansen är god ton — ja, jag kan i alla fall inte tycka det — käre Pelle, klif inte så där, du vet, att det plågar mig."

Följande förmiddag saft Mirran och tvättade sig på bron. Hon hade slickat sig så att hon var blank som ett silfverfat och så lade hon sig att sofva i solskenet. Men hon hade inte sofvit länge förrän hon väcktes af att någon nosade på henne — du stora värld — en angorakatt — ungherrn från Torpa förstås! Mirran blef så konfys en katt kan bli, men så samlade hon sig och frågade med sitt mest förtjusande småleende hvar med hon kunde stå till tjänst.

Jo, herrn från Torpa hade gått vilse och visste

förmån för Anna Hiertas skolkök, och då församlingens kyrkoherde i en skrifvelse uttryckte sin tacksamhet för den nya undervisningen kunde isen anses vara bruten. —

Då mot slutet af 1880-talet kvinnosaken blifvit organiserad i föreningar var Anna Hierta själfskrifven som styrelsemedlem. I spefsen för Svenska Kvinnornas Nationalförbund har hon under 10 års tid ägnat mycken tid och krafter åt denna förenings verksamhet och som en värdig representant för svenska kvinnor har hon deltagit i internationella kongresser i London, Berlin, Paris, Genève. Under femårsperioden 1904—1909 har hon varit vice president för världssammanslutningen International Council of Women.

Sedan 1876 är Anna Hierta förenad i äktenskap med professor Gustaf Retzius och har med honom företagit vidsträckta resor, då professor Retzius ofta på kongresser och inom vetenskapliga samfund varit en förgrundsfigur. På detta sätt har fru Anr Hierta-Retzius kommit i beröring med spetsarna af berömdheterna i och utom Europa och har fått många intryck, som kommit henne själf och hennes land till godo, på samma gång som hon genom sin personliga älskvardhet och sin stora intelligens vunnit många vänner.

Om man frågar en outröttligt verksam dam, som fru Anna Hierta-Retzius är, hvad hon anser som sitt livsverk, skall hon utan tvekan svara: arbetsstugorna för barn.

Den första arbetsstugan upprättades år 1887 i Stockholm för att ta hand om obemedlade familjers barn, hvilka eljes skulle sprungit omkring på gatorna under sin fritid från skolan, lära dem nyttiga handarbeten under duktiga handverkarens och goda lärarinnors ledning och ge dem ett närande mål mat som lön för arbetet.

Det skulle kunna skrivas volymer om arbetsstugorna, som från Stockholm spridt sig öfver hela landet och icke minst i Norrbotten äro en kulturbärare af rang, och det är redan skrifvet volymer om dem. De uppgå nu till ett 90-tal och nya tillkomma alljämt. andra länder ha de tjänat till mönster för liknande institutioner. Deras nytta för generationer af det uppväxande Sverige i industrisamhällen och obygdar kan icke mätas i ord.

På 75-årsdagen bringa arbetsstugornas nuvarande och forna elever fru Anna Hierta-Retzius sitt tack, äfven om det icke skulle komma henne till del direkt från hvarje enskild individ och med dem förenar sig hela Sverige för hennes sant fosterländska gärning. Då hon var ung, drömde hon, eldad af sin far och hans vänner, om att gagna sitt land, och icke många svenska kvinnor ha gjort det på så många vidt skilda områden som hon.

Konstfliten, Göteborg.

Konstnärligt verkningsfulla mönster och färgsättningar. Prover sändas till påseende. Preciserat noga vad som önskas.

Mattor, gardiner, möbelyger, dräkttyger.

Tvättkläder

St. Nygatan.

Kadettkostym af gossar, tvätt- & soläkta						Blå gossbyxor										
ålder	2	4	6	8	10	12	år	ålder	2	4	6	8	10	12	14	år
	3.25	3.75	5.—	5.50	6.—	6.50			1.50	2.—	2.25	2.50	2.75	3.—	3.25	
Hvita satin Kostymer m. blå garnering						Bomullsklädnigar af tvättkäta tyger										
ålder	8	10	12	14	år	ålder	4	6	8	10	12	år				
	9.75	10.50	11.25	12.50			4.—	4.50	5.25	5.75	6.25					

Österlund & Andersons A. B. — 11 Hötorget.

absolut inte hvar han befann sig. Se han hade kommit till trakten i går.

"Ah, för all del," log Mirran och så satte hon i väg ut i hagen för att få reda på Pelle. Själ kunde hon ju inte följa en ungherre hem.

"Pelle, Pelle, hvar håller du hus?" Mirran var grätfärdig där hon flög fram mellan buskarna utan att kunna hitta Pelle. "Ah, se där är du då ändligen — en angorakatt, Pelle, ungherrn från Torpa — men, du store värld så du ser ut —" och Mirran upp med Pelle på en sten och där tvättade hon honom så att hon höll på att tappa andan, ja, det var ett under att hon inte gjorde det. Och så i väg genom hagen och Pelle efter. Och på bron saff ungherrn från Torpa och väntade.

Och Mirran presenterade: Min man. Och de båda herrarna bockade sig och Mirran var lycklig, så att hon nästan ville gråta.

Och följande förmiddag fick Pelle absolut inte gå ut på jakt.

"Nej, jag har mina känningar," sade Mirran, "mina känningar — och jag misstar mig inte, du ska få se, att han kommer på visit i dag — jag såg så väl, att vi gjorde intryck — lita på mig du, Pelle lilla."

Och hela förmiddagen fick Pelle sitta på en sten och tvätta sig och tvätta sig till dess han var torr som ett sandpapper i munnen. Och Mirran gick omkring och såg segerviss ut: "lita på mig du, Pelle lilla!"

Och mycket riktigt, hvad hände? Fram mot aftonen kom ungherrn från Torpa och — hvad mer — han hade med sig herrskapet från Sjövik. Det höll på att bli för mycket för Mirran. Men Mirran var en af de naturer, som lyckan gör god, hon föll Pelle om halsen och bad honom om förlåtelse för allt hon möjligen kunde ha sagt, som inte varit riktigt snällt, ända sedan de blefvo gifva. Och Pelle blef riktigt röd och så gingo de ut mot sina gäster.

Och det blef en riktigt, riktigt treflig afton. Mirran var som ett solsken och en helt enkelt förtrollande liten värdinna med sina små lustigheter och infall. Och på kvällen följde Pelle sina gäster hem och de hälsade tillbaka till den "fö tjusande, spirituella fru Mirran."

Och dagen därpå — ja, det är så att man knappast orkar berätta det — kom det tre angorakattor till på visit, det hade blifvit en riktig invasion af angorakattor på herrgårdarna.

"Hvad var det jag sa, hvad var det jag sa, Pelle lilla," Mirran strålade och aldrig hade hon då tänkt sig att lifvet kunde vara så innehållsrikt.

Och till sist umgingos de — bara de — med fjorton, säger fjorton, angorakattor. Och Pelle fick inte göra annat än tvätta sig och byta stärkrage från morgon till kväll. Men därför bröto de inte alldeles med sitt forna umgänge. Nej, visst inte, Mirran var gärna med då hon hade tid. Då berättade hon små skandalhistorier och vågade kvickheter från angorakattornas värld och kattfruarna sutto omätliga som små säll omkring och på hemvägen upprepades för tusende gången, att ingen kunde då vara så hjärtans rolig som Mirran.

Så gick lifvet som en lång solskensdag för Pelle och Mirran. I synnerhet för Mirran. Och det blef sommar och vinter och sommar på nytt och det var kalas hos angoraherrskapet på Sjövik. Och det var där det berättades. Ja, det var för öfrigt Mirrans bordsganne, ungherrn från Torpa, som visste det. Det hade kommit ett par Siamkattor till Varpås.

"Siamkattor — var det något fint det?" Mirran knaprade på sparfbenet.

Fastligt fint förstås, furstesläkt, stamfadern hade varit lifkatt hos konungen af Siam på elfvahundraålet.

"Jaha, om det roar dem så," skrattade Mirran. Men på hemvägen var hon en smula tankspridd.

I Lofö kyrka sammanvigdes den 12 augusti löjtnanten vid Göta lifgarde Ernst Killander och fröken Lilly Svedberg, dotter till grosshandlaren Jesper Svedberg och hans maka i första gifvet, född Wallenberg. Vår bild visar brudparet vid utgången från kyrkan med raden af marskalkar och färor. Dessa voro: löjtnant

A. Lilliehöök—fröken Viveka Bergenstråhle, löjtn. A. Hæffner—fröken Lilian Crafoord, löjtn. G. Hagberg—fröken Gertrud Wallenberg, löjtn. I. Backlund—fröken Margareta Oxenstierna, fänrik E. Murray—fröken Ebba Wallenberg, kadett K. Bergenstråhle—fröken Mary Crafoord. Lamm foto.

Afviga och räta.

Sy-Linas intryck af svenskt nutidslif i familjekretsar och annorstädes.

XI.

Ni må tro att det nu mot höstsidan är ett stimm och ett surr på Stora Fågelberga, så att man kan bli rakt förskruvad, men roligt och trefligt och hjärtevarmt, är det ändå på alla sätt.

D. v. s. uppe på själfva herrgården. För man behöfver bara komma ner till kyrkbyn, så är det minsann en annan låt i skällan. Ni skulle bara höra fru Andersson hvilken sköter handelsboden som en hel karl, eller postmästaren som gnäller som en karing, för att inte tala om Otti-Trädgård, eller "Regentan", som hon också kallas för, därför att hon står för fattiggården, för henne finns det då ingen disciplin på alls — hur misstänksamma, skvallriga och rent af elaka de äro.

Och orättvisa sedan!

När jag var nere i handelsboden häromdagen för att köpa tråd och alla de hvita numrena utom numro trettio var slut, så var det rakt som att slå tappen ur tunnan på lilla tjocka fru Andersson — men inte blef hon magrare för det. Att allting tar slut och att allt är så dyrt är krigets fel, menade hon, och att kriget finns till det är i sin tur kejsar Wilhelms och herrskapenas fel.

Men när jag sa' att det väl funnits krig innan kejsar Wilhelm fanns, så bara fräste hon

Då Pelle kom att gå framför henne stannade hon.

"Klif inte så där, Pelle lilla, du vet att det plågar mig. Och förresten, jag förstår inte, men jag tycker du börjat sluska till igen den sista tiden.

Men hemkommen var hon åter på godt humör. Då Pelle sade god natt klappade hon honom på axeln och log hemlighetsfullt.

"Lita på mig, du, lita på mig, du, Pelle lilla."

till och påstod att förr i världen var det någonting helt annat — då var krig någonting ädelt och historiskt, men nu är det bara uselhet och gemenhet alltsammans.

Det är allt bra ledsamt att vara så dum som jag. Ända till och med fjärde klass gick jag i fröken Platins flickskola, den bästa i Ostervik, men när så småsyskonen kom till, den ena efter den andra, så fick jag sluta och gå igenom en sykurs i stället. Nu minns jag just ingenting hvarken af franskan, tyskan eller historien. Och därför stod jag också som ett spån i handelsboden, medan fru Andersson öste sin svada öfver mig, bara för att några rullar hvit tråd fattades i hennes lager. Det är en hennes ömtåliga punkt att inte allt som man begär finns att få i hennes landhandel. Här om året lär pojkarne Fristedt, fröken Agnes och några af de andra ungdomarna gått in i handelsboden och frågat om hon hade några krikodoler inne.

Hon blef alldeles förfärligt röd men fann sig och sade att tyvärr var krikodolerna slut för dagen men att hon säkert väntade på nästa sändning. Ni kan tro att de ungdomarna blef inte så lite flata. Och när de kom igen om ett par dar, tog hon fram en låda med kex, en ny sort, och förklarade att detta var de bästa krikodoler, som fanns i marknaden.

Ja, skrattar bäst som skrattar sist — och sedan är det ingen som vågat skoja med henne.

Så en annan dag, när jag gick ner till Otti Trädgård, för att tala med henne om några dräkter som vi ska hjälpas åt att sy till en skyttefest, hvilken skall hållas på Stora Fågelberga, för hon var sömmerska i världen innan hon blef regenta i fattighuset — så frågade hon mig om konsul Fristedt kommit ännu: — För se när han och kammarherren ä tillsammans så ä dom då så krigiska att då fattas minsann bara kejsar Wilhelm, sade hon med en elak glimt i sina pepparbruna ögon.

Som jag inte begrep ett muck, så bara stirrade jag på henne.

Pröfva **Tuppens Zephyr** och Ni köper ingen annan.

IDUNS KOKBOK
AF
ELISABETH ÖSTMAN.

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. — — — —
4:de upplagan nu utkommen.
30 tusen ex. Pris Kr. 5:50 inb.

— Åja se inte så oveten ut, lilla fröken Börjesson, smilade hon, för det måtte hon väl veta, lika bra som jag, att de ä såna där aktivister di kallar' allesamma uppe på Stora Fågelberga. Och hade de fått hållas, så hade de sålt oss för länge sedan, med hull och hår till tysken som om vi vore andra hundturkar.

Men vet ni då blef jag verkligen arg som själfva den gröne. För hur många gånger hade jag inte hört konsulen tala om att ett fritt och själfständigt Sverige är vår enda lycka, att det finns inget folk som mindre passar att foga sig under andra, hvilka det än vore. Men att just därför måste vi också offra allt som offras kan för att få behålla vår frihet. Och ungefär på samma sätt talade kammarherren häromdagen med sin rungande jättestämman, så att det hördes från främre verandan ända upp till mig.

— Nå, nå fröken lilla, ta nu inte vid sig så förfärligt, för det vet en väl, att hon tycker sig vara lika godt herskap som alla de andra där uppe på Stora Fågelberga och dom ä ju inte till att resonnera med.

— Nej tack, någon jämlike till Otti-Trädgård — ja hon heter förstås Johansson men kallas Trädgård, därför att fadern är trädgårdsmästare — det vill jag sannerligen inte hållas för. Ty hon är allmänt känd som byns farligaste sladdertacka. Och det vet en väl själf, af egen erfarenhet, hur mycket elände en skulle kunna ställa till mellan människor när man så där går ur hus och i hus och får se hur allting ser ut bakom kulisserna.

Direkt från henne gick jag till posten för att skicka ett rekommenderadt bref till Halta-Lovis och höra om det fanns någon post till mig från Fingal, för jag kan inte begripa att jag inte hört något från honom på så länge.

När jag kom dit, så började postmästaren, som tjänat kronan i tiden, hvilket är det märkvärdigaste af alltihop, att prata förstås, så som man alltid gör här och jag frågade honom hur det kunde komma sig att människorna va så hetsiga här i Fågelberga-by, för så där ä dom inte alls i Ostervik.

— Å, pep han med den gnälliga stämman och rynkade ihop sitt lilla gummansikte, det är ingenting märkvärdigt alls. För sade man: säg mig med hvem du umgås, så skall jag säga dig hvem du är, men nu borde det heta: — säg hvilken tidning du läser och jag skall säga dig hurudan du är. Här, sade han och slog handen i en tidningsbunke, ha vi det giff som förpestat hela socknen. För tre år sedan visste ingen här att den tidningen ens fanns, men som en löpeld har den sedan spridit sig från gård till gård.

Allt som eggat människa mot människa är synd men det syndigaste af allt är i alla hän- delser kriget.

— Och därför ser hon, fröken Börjesson, när den dagen och den stunden kommer att fiendehärrar tränga in i vårt land, då skola vi alla kasta våra vapen och i sida hvita kläder gå fram till fienden och räcka dem våra händer. Och hon skall få se, att de blodshung- riga barbarerna komma att vända om med skam och ångest.

Aldrig har jag då väl hört något tokigare, och jag kunde inte annat än skratta vid tan- ken på postmästaren i hans sida hvita klä- der. Och hur i all sin dar skall man hinna sy alla de där hvita kläderna i en sådan fat- tig hast. Men skraffet dog bort på mina läp- par likt dimman för solen, som det står i böckerna, då han räckte mig ett bref från Fingal, med svenskt postmärke.

Egentligen borde jag ha blifvit förfärligt glad att veta honom hemma igen. Men me- dan jag gick där och vred och vände på det, innan jag kom mig för att öppna det, så

kände jag på mig, att det var någonting rik- tigt ledsamt.

För att få vara i fred och inte möta någon, klättrade jag öfver stätten in till Guldängen, som inte alls är lika vacker nu som för ett par månader sedan, då alla slättergubbarna stodo i blom mellan det höga gräset. Där satte jag mig på en stubbe, som står dold af en hasselbuske, fastän jag annars inte alls tycker om att sitta i det gröna, och så läste jag brevet en, två, tre gånger, innan jag be- grep ett dugg af allsammans.

Fingal har måst lämna Cleo- patra, och någon annan är tills- vidare förordnad att gå med hans båt. Han påstår att han inte kan få föra fartyg på engelska farvatten så länge kriget varar, om inte rederiet kan klara det åt ho- nom genom ullandsdepartemangiet.

Tänk, nog är det väl alldeles förfärligt. Bara därför, att han, någonsans i Spanien, råkade tillsammanas med två tyska sjö- kaptener, som varit där allt sedan kriget bröt ut, och en spion fick se dem och skvallrade om det. Och så fick rederiet en varning från engelska Admiralitetet, att det nog var bäst att kapten Blomqvist inte visade sig vidare i deras farvatten. Och me- dan han väntar att det skall klara sig är han nu hos moster Blomqvist och Gertrud i Stock- holm och längtar efter mig, säger han. Men innan skyttefesten och fröken Agnes bröllop, som blir en vecka senare, kan jag inte kom- ma ifrån här.

Förresten låter Fingal så pestemis- tisk och modfäll, så det vore nog inte alls något nöje. Och där ser han ju nu hur bra det är att vi inte äro gifta, så att han åtmin- stone bara har sig själf att tänka på och svara för.

Men hvad som oroar mig mest, är hvar- ken Englands "själftagna rättigheter" eller all den där politiken Fingal talar om, utan att han slutar brevet med att säga, att om han nu bara hade det där jobbet som Ro- berts talade om i vintras, så skulle han ge hela sjöfarten på båten. För nu kunde då in- gen säga att det var han, som svikit. All tack han fått för att han gjort sexton lifsfar- liga resor sedan kriget börjat, resor som va- rit till minst lika stor förmån för England som för rederiet, var nu att han satt fast på land- backen utan arbete.

Det fattas bara att han, den hederligaste och bästa människa som finns, sloge sig i slang med Roberts. Gör han det, då kom- mer jag också att låta honom veta att det är slut — det lilla som är mellan oss. Hvilket egentligen bara är några vackra, ljusa ung- domsminnen och en dröm att — när vi blir riktigt gamla — vi skola få lefva tillsammans i ett eget hem. Helst som ett par goda sy- skon.

För ser ni, ju mer jag ser af lifvet, ju bättre förstår jag, att hvad jag känner för Fingal nu, inte är en sådan kärlek som man gifter sig på, eller förspiller sitt lif för. Men då jag var aderton år, och innan jag visste att hela mitt lif skulle bli att offra, så kändes det inte så. Då skall jag säga att vår kärlek var som ett brinnande bål och då hade vi säkert utan betänkande giff oss med händerna tomma och hjärtana i glöd — men den rätta stun- den gick oss förbi — och sedan var det för sent. När olyckan kom och ansvarskänslan väl vaknade — ja då var det så dags. Men jag vill inte tala om de första årens sveda och saknad och gråten i tysta stunder — för då kommer tårarna igen. Fast gråter jag nu, så är det bara därför — att det där hemlig- hetsfulla och märkvärdiga som man kallar kärlek, men som jag ändå aldrig tycker är som den borde vara, för så helig håller jag den — gått mig förbi.

Ja, det där har jag inte heller riktigt för- stått förrän jag kom till Stora Fågelberga.

Det var en dag då luften var så grå och tung, att man knappt kunde tro att det fanns någon sol bakom molnen och fröknarna höll på att vika snedslåar som samtalet kom in på kärlek.

Fröken Sture sade att man aldrig borde gifva sig utan att vara viss om ett fullstän- digt öfverensstämmande i åsikter. Men det var fröken Agnes inte alls med på. Hon me- nade att man gifter sig för att utveckla hvar- ann, för att den ena skall fylla i hvad som fattas hos den andra. Så att man så små- ningom blir mer och mer — hela människor.

Hvad hon menade med detta vet jag inte riktigt. Men sedan sade hon någonting som kom mig att se klarare än förut. Att i samma ögonblick som man börjar att fundera; är detta verkligen rådligt, passa vi tillsam- mans, kan vi bli allt för hvarann hvad ett par äkta makar bör vara — då är det redan för sent. Den minsta tvekan visar att kärleken inte är tillräckligt stark och då är det bäst att lämna den med detsamma. Inte en se- kunds oro eller grubbel hade hon känt un- der sin förlofningslid. Hade det så mycket som fallit den minsta skugga öfver den viss- het som fyllde henne att hon och hennes Helmer voro skapade för hvarann, så hade hon genast gjort slut, det hade fått göra hur ondt som helst.

O, ni skulle hört hennes röst, hur varm och mjuk den blef, när hon talade om sin kärlek och sett hur hennes ögon strålade som af ett inre sken. Jag var bara så ledsen att jag inte kunde tänka mig hennes prästfästman annat än som någonting långhårigt, blekt och fräk- nigt. Stel och höglidlig. Men den som blef glad öfverraskad det var jag, när han ändtli- gen kom i går tillsammans med konsulinnan Fristedt och friherrinnan Douglasson. Att en präst kunde se ut på det viset hade jag al- drig trott. Det måtte vara en alldeles ny sort. Frisk och hurtig som en militär. Med glada, vackra ögon och en allvarlig, god mun. Men som sagt, för min egen del, har det nu gått upp en klar liten talgdank att hvad man än annars prutar med, så inte skall man pruta med kärleken. Så snart man börjar resonera och säger: — längre fram — en annan gång — när det blir bättre tider — då är det som fröken Agnes sade, redan försent.

Nå allt det där satt jag och tänkte på, se- dan jag läst Fingals bref.

Fastän jag kände på mig, att det var orätt att sitta där så länge, midt på blanka hvarda- gen, så kunde jag ändå inte komma mig för att gå. Det är så sällan en annan får vara så där riktigt för sig själf, och i min lilla snedkammare under takef somnar jag i de flesta fall, innan jag hunnit tänka. Förresten hörs allt prat från köket och de båda jung- frukamrarna så väl dit upp och det stör ock- så, skall jag säga.

Men då inträffade någonting som sking- rade alla mina funderingar och samvetskval för alla vindar och aldrig i mitt lif har jag väl blifvit så häpen och förskräckt.

Nere vid gårdesgården, i ena hörnet af ängen, står en gammal förfallen lada, som inte används till någonting numer. Tänk då min förundran, när jag får se hur dörren, som hänger alldeles sned, på bara ett gångjärn, sakta öppnas och ett hufvud som försiktigt sticker ut och tittar sig omkring. I förskräc- kelsen kröp jag ihop och gjorde mig så liten jag kunde bakom hasselbusken och alla för- färliga saker jag läst i tidningarna om öfver- fall på stackars värnlösa flickor, kom mig att bli så förstenad som om jag sett en lefvande orm eller kommit att ta i ett ludet d ö d t djur.

Jag försäkrar, att jag inte kunde rört en

fena, om det så också gällt lifvet — och ropade kunde jag inte heller.

För öfrigt var hufvudet, som stack fram, förfärligt underligt. Ett blekt ansikte med ett svart helskäg alldeles som den där tyska professorn på Grand Hotel i Stockholm i vintras — hvilken inte var någon professor utan en detektiv. Dessutom stora bilglas för ögonen och en djupt nerdragen mössa.

Först kunde jag inte se, hvad det var han bråkade med, jag hörde bara att det lät som metall som gnisslar och tänkte fullkomligt slött — förlamad som jag satt där — att det nog var en revolver, då jag äntligen upptäckte, att det var en motorcykel som han stretade med.

O, hvilken lätnad! Aldrig har man väl hört att sådana där sluskar far omkring med motorcykel och det var naturligtvis bara en turist som lagt sig att hvila i ladan. I det samma jag tänkte det, började blodet rinna rundt, och jag blef alldeles varm efter iskylan igen.

Fast jag kan i alla fall inte förstå hvarför han såg sig så noga omkring och drog den tunga maskinen så sakta och varligt fram till grinden, som om han varit rädd att bli upptäckt. Och så snart han kom fram till vägen och fått maskin i ordning, så satte han i väg med en susande fart, som om han haft alla onda andar efter sig.

— Nu är det väl bäst att jag passar på att gå hem, tänkte jag och reste mig upp, då det omigen knarrade till i det gamla rostiga gångjärnet och jag kröp ner som en blix bakom min hasselbuske, det fanns tydligen fler ugglor i mossen.

Himmelska makter! Var det inte friherrinnan Gudruns skära kjol som lyste i dörröppningen. Och där — där kom hon själf ut hel och hållen med heta kinder och en hård rynka mellan ögonbrynen. Hon såg riktigt ond ut. På samma gång som det syntes att hon gråt.

Långsamt och liksom i sömnen gick hon gångsligen fram mot Stora Fågelberga, och jag började så smått undra om jag skulle sitta bakom min hasselbuske hela dagen, då det omigen smög någonting ut ur ladan men den gången var det bara en svart kastracka.

När jag äntligen kom hem, så kom fru Bergman emot mig tillsammans med konsulinnan Fristedt. Den ena lång och smal, den andra kort och tjock, så olika till kropp och själ, att man icke kan begripa att de äro systrar.

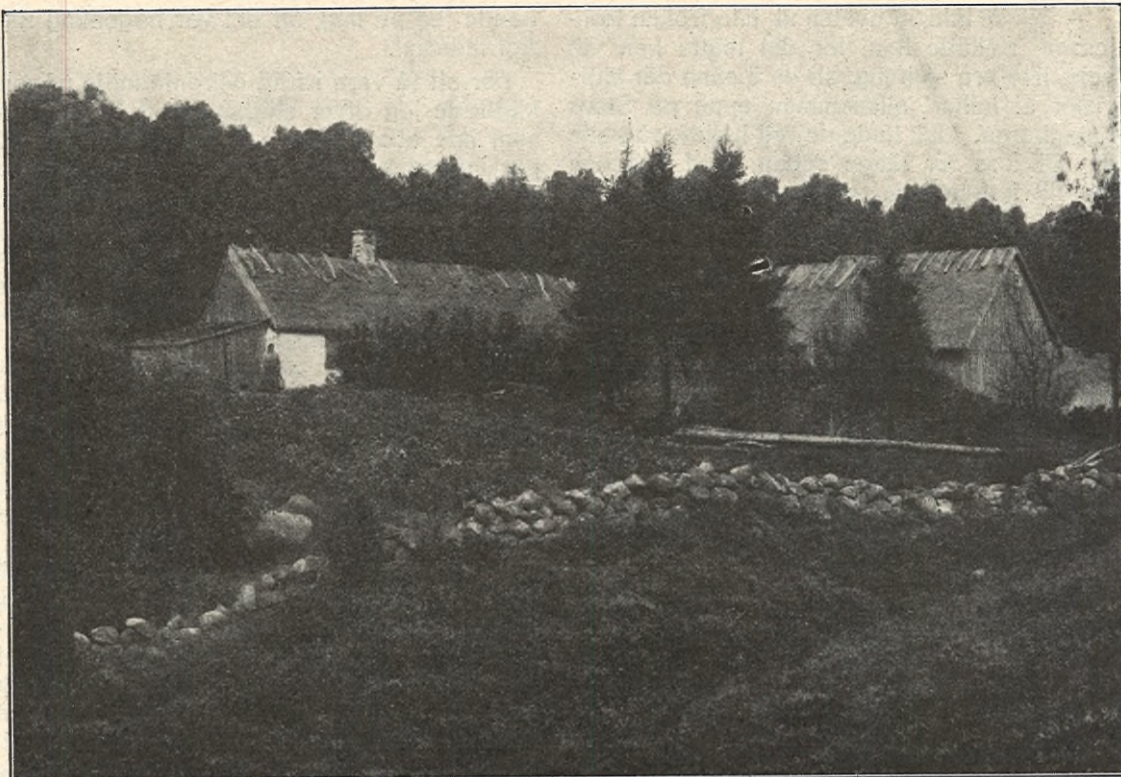
Jag såg ögonblickligen att fru Bergman var missnöjd med mig och därför bad jag henne genast om ursäkt och sade, som sanning var, att jag fått ett så ledsamt bref från någon af de mina, att jag gick skogsvägen hem för att få vara ensam en liten stund.

— Var det någonting om skeppar Blomqvist? frågade konsulinnan, med ett litet nyfiket stick i ögonen.

— Ja, det var det, sade jag och berättade hvad han hade skrivit, medan tårarna började rinna, den ena före och den andra efter. För ser ni, hur det än är, så finns det ingen människa i världen, som jag håller så innerligt af som Fingal.

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde alltid adresseras till Redaktionen af Idun, ej till någon särskild medlem af densamma.

De första kolen i Billesholm upptäcktes för 50 år sedan af gubben Matti, då han skulle gräva en brunn vid sin stuga. Jubileet har i dagarna firats af Billesholms-Höganäs aktiebolag. Den öfversta bilden visar gubben Mattis stuga, den undre gubben Matti själf. Foto. Hulda Björkgren.

Den underbara blomman.

Novell af EJNAR SMITH.

(Forts.)

I DE FRÄMMANDES BOD VID INKÖRSporten till handelsgården växlades handslag och druckos köpskålar, där ritade ovana händer bomärke under tummade papper och skramlades med mynt i fickor och pungar. Uppe i skrifvarestugan utanför Johannes Serdams egen kammare, där han satt och bidade på feta fångster som spindeln i sitt hål, präntade trägna pennor siffror i stora böcker, och nere i tobaksspinneriet, som låg längst nere vid älven, gnisslade hjul och remmar. Ibland kom därifrån en våg af vällukter, det var när någon ny bal öppnades och när det eldades under kopparpannornas hemlighetsfulla brygder af doftande hartzer och kryddor, enbär och vindränkta rötter.

I spinneriet var det Peter Serdam som befälde och där hade han ställt Wilhelm vid ett spinnhjul. Vid bordet därintill stod Enok Kuypers och fäste täckbladen till hvarandra. "Den dröfve Turken" kallades han, för att han teg som en dumbe och alltid hade en röd lufva på sin skalliga hjässa. På väggen öfver hans plats satt en hvit tafla bemålad med blomster och basunande änglar omkring inskriften: "Dhå Enok Kuypers warder dödh skal hans döodhe lekamen dragas till Middelburgh att ther begraffvas. På egen bekostning i Jesu namn så skrefwet. Enok Kuypers."

Wilhelm vefvade ideligen på spinnhjulet, som skrek till gällt en gång för hvarje hvarf, men hans tankar voro långt borta och hans blick dröjde helst vid den flik af blå himmel, som syntes öfverst i den öppna dörren. Alltsomoftast kom Peter till honom och okvädade honom med hög röst så att alla vid de andra borden skulle höra det och skratta.

— Stanna inte på hjulet, din arme skräe, skrek han. — Håll ögonen på honom, Enok. Se på fåget så ojämnt det blir. Spindeln får inte stå stilla ett ögonblick.

Augusti.

DJUP OCH KLAR BLIR RYMDENS
blånad
öfver sommarns blomstervärld
och den rika skördens månad
möter oss med kärvars gård — — —

Sakta susar däfven nordan
genom skogens öde rum.
Växt, som hunnit sin fullbordan,
bygd, som bidar tung och stum

bär nu sommarns sista lycka
full af stark och sällsam doft.
Snart de blad och blom, som smycka,
vissna, varda stoff i stoff,

men i jordens tysta gömmen
porlar vårens varma saft.
Sommarns fågning flyr som drömmen,
evigt varar lifvets kraft.

GUSTAV ÅSTRÖM.

Emilia Thorstenson.

Ellen Strandberg.

Anna Bengtsson †.

Ellen Möller.

Lilly Hellström.

Johanna Brunsson.

Kvinnoporträtt

Fröken Emilia Thorstenson, lärarinna vid Privata högre lärarinneseminariet i Stockholm, fyllde den 6 augusti 50 år. Fröken Thorstenson, som är född i Värmland, har genomgått Högre Lärarinneseminarium, äfven den 4:de afdelningen, och anställdes som lärarinna vid Privata seminariet redan då det grundlades 1899. År 1905 blef hon biträdande föreståndarinna, d. v. s. fick ledningen af Oscarsskolan, som är förenad med seminariet och är dess öfningsskola. Tillika är hon lärarinna vid seminariet i pedagogik och metodik samt litteraturhistoria och svenska. Särskildt på välläsningens område har fröken Thorstenson gjort en verklig insats. På hennes initiativ har nämligen under samarbete med dr Gillis Braff en rationell behandling af seminarielevernas röstorgan genomförts.

Fröken Thorstensons arbete på uppfostrans fält är på grund af hennes klara psykologiska blick synnerligen värdefullt.

Fru Ellen Viktoria Strandberg, en värderad och afhållen medlem af den svenska kolonien i Chicago, afled därstädes den 7 juni. Fru Strandberg var född 1858 i Kalmar, men kom vid unga år till Stockholm, där hon tjänstgjorde som privatsekreterare åt Emilie Flygare-Carlén. År 1888 reste hon til Chicago. Här gifte hon sig med chefsdirektören för tidningen "Hemlandet" Carl Thorsten Strandberg, som härstammar från den kända svenska sångarsläkten. De båda makarnas hem har länge varit ett af de tongifvande inom den svenska kolonien i Chicago, och många äro de svenskar, som fått röna detta hems stora gästfrihet. Fru Strandberg förlorade aldrig kontakten med fosterlandet, till hvilket hon flera gånger återvände på längre eller kortare besök. Utom af make och en dotter Elsa sörjes den aflidna af en syster i Sverige och af många vänner i Chicago.

Den 14 juli afled en mycket dugande affärskvinna, prokuristen fröken Anna Bengtsson, 55 år gammal. Redan som ung fick fröken Bengtsson anställning i Svenska gardinaktiebolaget, när detta startade i Malmö. Vid fabriken flyttning till Göteborg 1894 blef hon dess prokurist, en den tiden sällsynt utmärkelse för en kvinna. Hon skötte sedan på ett ytterst pliktroget och omsorgsfullt sätt denna befattning till dess att sjukdom tog öfverhand. Fröken Bengtsson var mycket värderad och afhållen af förmän, kamrater och underordnade.

Och så kunde han slå Wilhelm i nacken med skaffet på sin knif och ropa:

— Tag af härfveln, för safan. Ser du inte att den är full.

Och när han fick folket att skratta rundt om vid borden och hjulen, gick han belåten vidare.

Så gingo många dagar och Wilhelm blef allt tyngre till sinnes. Ständigt fick han höra, att han dög till ingenting och att Johannes Serdam borde köra honom på porten. Styfmodern gaf honom glåpord och onda blickar med sina runda blanka ögon, men bitrast var det när hon ryckte till sig Ella, så snart flickebarnet kom springande till honom. Det var bara den gamla Petronella, som ville honom väl, men hon fick smygga sig till att ge honom goda ord just så som hon fått komma med äpplen och nötter till honom, när han var liten.

Louise Danielsen.

Sofie Schultz.

Fröken Ellen Möller, bosatt på Backagården vid Höganäs, är den energiska unga dam, som fick idén till och ställt sig i spetsen för Skånekvinnornas insamling för luffförsvaret. Sedan i början af förra året en sammanslutning bildats och listor utskickats hade man i maj månad lyckats insamla en summa af 32,161 kr. Det första aeroplanet var färdigt och afprovades redan i augusti, och i oktober samma år kunde man erbjuda regeringen en summa till ett nytt luftskepp.

För kort tid sedan inträffade att ett Skånekvinnornas aeroplan under sorgliga omständigheter förolyckades. Detta kunde dock ej krossa initiativtagarinnans mod och ihärdighet. Fröken Möller rönte också den uppmuntrade frösten att redan dagen efter olyckan af okänd gifvare få mottaga 1,000 kr., från flera håll ingingo anmodanden om att icke förtrötts, hvadan en uppmaning till ny oftervillighet nu utgått — en uppmaning som fröken Möller och de med henne sammanslutna hoppas skall leda till ett godt resultat.

Fru Lilly Hellström öfverraskar dem som känna henne med att den 21 augusti fylla 50 år. Sin själfständiga bana ute i världen började fru Hellström med att vara lärarinna vid Nyköpings elementarskola för flickor. Alltsedan 1892 är hon redaktör för Folksskolans barnbidning, som utgives i Stockholm. Åt ungdomen och åt kvinnosaken har fru Hellström ägnat ett verksamt intresse: hon är styrelseledamot i en lokalafdelning af Sällskapet för förädlade ungdomsnöjen samt i Stockholms folkskollärarynnors husmodersskola å Färnsa. I Föreningen för Kvinnans politiska rösträtt i Stockholm var fru Hellström under en del år styrelsemedlem, och vid Årstautställningen var hon centralkommitténs kassaförvaltare.

Om Johanna Brunssons duktiga lifsgärning har Idun redan vid ett par föregående tillfällen yttrat sig, och denna återuppväckerska af

till dagskrönikan.

väfnadskonsten såsom svensk hemslöjd är nu, när hon den 24 augusti kan fira sin sjuttioårsdag, så känd, att många ord om hvad hon utträttat icke behöfva sägas.

Fröken Brunsson kan blicka tillbaka på en 45-årig verksamhet som väflärlarinna. År 1889 grundade hon sin Praktiska väfskola i Stockholm, en anstalt som ständigt gått framåt och som ger undervisning åt ett femtiotal elever. Dessa lärjungar ha kommit inte endast från alla trakter af Sverige utan också från grannländerna och från Tyskland, Polen och Ryssland. Vid många utställningar har fröken Brunsson fått mottaga pris och utmärkelser, och en talrik skara lärjungar spridd vida omkring minnas med tacksamhet den utbildning de åtnjutit under hennes kunniga ledning.

Fru Louise Danielsen, bosatt på Herseud på Lidingön vid Stockholm, fyller den 21 augusti 60 år.

På ett nära trettioårigt arbete i en institution, som varit och är af den största betydelse för en del af de uppväxande i hufvudstaden kan fru Danielsen se tillbaka. Redan ett af de första åren sedan Arbetsstugorna började sin verksamhet år 1888 blef fru Danielsen v. ordförande i styrelsen för Ostermalms arbetsstuga. Då idén var ny och under den tid då anstalten utvidgades och i allt flera stadsdelar nya underafdelningar upprättades, i hvilka den ena gruppen af barn efter den andra togs emot för att på eftermiddagen ha ett hem till läxläsningen och till öfvet i mängden nyttig handslöjd, kräfdes organisationen naturligt nog mycket uppoffrande arbete. Sedan 1906 är fru Danielsen ordförande i Centralkommittén för Stockholms arbetsstugors arbetande utskott.

Äfven åt de mindre lyckligt lottade storstadsbarnens sommar har fru Danielsen sträckt sitt intresse: allt sedan 1914 är hon styrelseledamot i Centralkommittén för feriebarrens utsändande.

Ätti år fyllde den 17 augusti fröken Sofie Schultz, bosatt i Uppsala.

Den äldsta af åtta syskon kom fröken Schultz redan vid femton års ålder från hemmet för att försörja sig själf, de första åren som guvernant. Senare var hon föreståndarinna för Slöjdskolan i Norrtelje och därefter föreståndarinna för barnhemmet i Klara församling i Stockholm. Med sällsynt kärlek och pliktuppfyllelse ägnade hon sig här åt de många barn hon hade under sin vård och åt att uppfostra dem till nyttiga och goda samhällsmedlemmar.

Dagarne i ända stod han och vred spinnhulet rundt, det kunde minsta pill ha gjort lika godt eller bättre än han, och han fick vefva hjulet som ett straff. Skam, bitter skam var det. Till sist en afton klagade han för sin fader. Den värdige Johannes Serdam lade armarne i kors öfver bröstet och betraktade förebrående sin son.

— Genom tungt arbete skall du förgäta onskans lustgård, sade han betänksamt. — Utan förnedring ingen upphöjelse.

Då visste Wilhelm, att han måste rymma, om han inte kunde bli fri annorledes, och han gick ut för att finna sig en vrå, där han kunde fänka i ro.

Det var en ljum sommarkväll efter en het dag. Det fläktade svagt från hafvet och jorden förstade efter regn. På trapporna vid gatan sutto gubbar och karlar och småpratade efter dagens arbete. Emellanåt tystade

de på barnen som stöjade omkring dem. Här och där trängdes oset från kvällsvärden, som de höllo på att laga därinne, ut genom dörren.

Wilhelm tog af från gatan så fort han kunde, han ville inte se alla de där människornas nyfikna blickar och onda leenden. Han ämnade följa en stig uppåt klevvarne på nordsidan, men först måste han då förbi Ursula Siwerts gård. Där stod Rakel och hängde upp tvätt. Hennes mörka tunga flåtor föllo fram öfver bröstet för hvar gång hon böjde sig ned till korgen och hon kastade dem otåligt tillbaka öfver axlarna när hon reste på sig.

Wilhelm hade sett henne ofta de sista dagarne och hon rodnade allid, när de möttes. Nu blef hon också röd om kinderna och log.

— God dag, Wilhelm, sade hon — hvart skall du gå? (Forts. sid. 546.)

☞ Ett gammalt celeberrt malmö-

IDUN AR SEDAN DECENNIER EN FAMILJETID-skrift par préférence, och det var också med åberopande af den goda traditionen, det lyckades mig förmå fru Louise Kockum, född Platen, att ånyo lämna en del af sitt hem åt en intresserad allmänhet.

Som bekant åtnjöt under trekungamötet fru Kockum hedern att mottaga kung Håkon, och det bör nämnas, att hans norska majestät till fullo senterade den storartade och dock så naturligt lämnade gästfriheten.

Härskarinnan i det vackra, gediget och harmoniskt samlade hemmet går med lugn husmodersvärdighet och världsdamens borna elegans genom filen af dyrbart inredda rum, hvilka alla göra ett lefvande, varmt intryck på grund af praktmöblernas ärevördiga släktminnen och kanske än mera genom den doftande rikedom af blommor, hvilken såväl i den säreget tillfalande salongen, som i bibliotek, kabinet och matrum varslar om fru Kockums kärlek till naturen — möjligen företrädesvis skånsk natur.

Det är af stort genealogiskt intresse att införas i ett dylikt förnämligt hus, hvars grundsten lagts för århund-

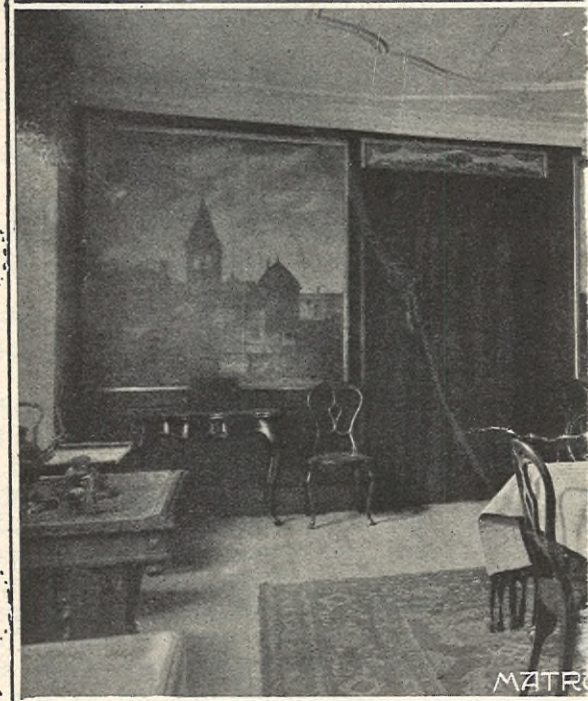
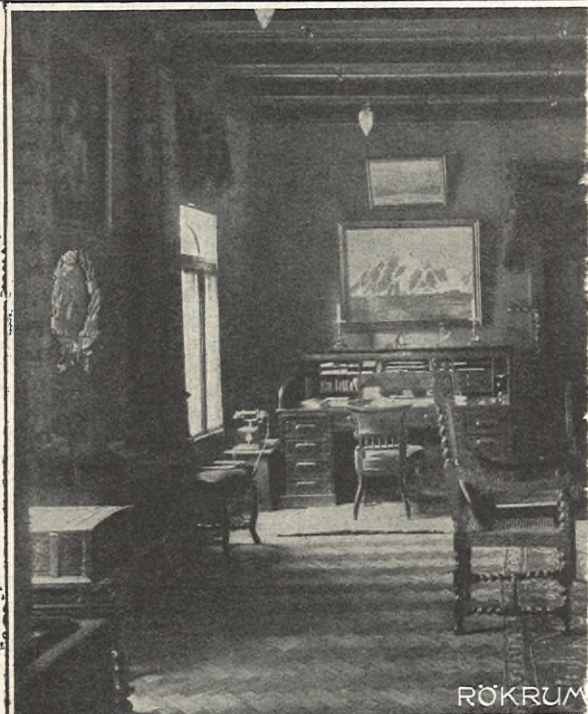
raden sedan i den mening, att man kan följa föremålen tillbaka till Malmösläkter, hvilkas namn fått hedrad kiang och lödig makt öfver Sveriges gränser.

Dessa unika skåp, som väcka vår tids häpnad beundran, dessa djupa, skymningsstundens länstolar, dessa graciösa äktfranska soffor och olika slags pendyler ha nästan utan undantag hört förfädren till. Hvarje tid har med skånsk "ro" flyttat in bohag i huset — ej det, som skulle behaga andra — utan hvad som öfverensstämmade med innehafvarens smakriktning.

Så se vi i fru Kockums kabinet ett inbjudande möblemang, hvilket kommit från fru Kockums mormor, hilkens mor var född Snell.

Här må i förbigående afskrifvas Nordisk Familjeboks not om Frans Snell: "Patriot, född 1744, d. 1817 som lit. kommerseråd, affärsman i Malmö, gjorde sig mycket förtjänt om denna stads uppblomstring". Det lilla enkla ordet "patriot" var ett adelsmärke, som man icke vid den tidpunkten lärt sig använda i reklamsyfte.

Vida mera har Nordisk Familjebok att mäla om de båda industriidkarne, arbetsvitalitetens stormän Kockum, far och son. Deras lifsgärning går tryggt fram-

hem.

Skildradt för Idun af
ELISABETH KUYLENSTIERNA-WENSTER.

tiden till mötes, och i hvarje vrå af det solida hemmet har man ett synnerligen angenämt medvetande om, att penaler och lärer här skola få vara i fred för alla bryska omsförningar.

På bekväma, mattbelagda trappor för den älskvärda värdinnan den inkräktande främlingen upp till det efter december 1914 till en viss grad historiskt vordna "herrummet".

Med dess hågkomster från förr och nu verkar det sympatiskt och starkt på den besökande. Det hvilat något af arbetets helgd och heder öfver dess karaktäristiska inredning: taflorna på väggarna, minneskransarna af gediget silfver, skänkta till brukspatron Kockums graf från funktionärer vid de Kockumska verken, det monumentala skrifbordet, de hörgrygade rådsherrestolarna, det massiva skåpet i mörk ek, tungt och mäktigt af ålder och gagn, med ett ord allt talar ett häfdernas språk till eftervärlden.

Det är frestande att dröja länge i tankar härinne, där man har en förnimmelse af att luften ännu dallrar af ansvarsfulla frågors lösning, men det ligger utanför vår befogenhet att göra reflexioner i den rikningen, och

stegen ställas åter genom den stilfulla hallen till salongen, hvilken måtte vara förtjusande, när solskenet flödar öfver sidenets pastellfärger och öfver karmarnas förgyllda blomstermotiv.

De bästa skånska landskapsmålarne äro rikt representerade, särskildt Gustaf Rydberg, och utan att besväras af intrycket att gå rundt på ett privat museum, njuter man kända konstverk.

Det är något af välgörande lugn och en hvila utan dvala i dessa stora rum med vidöppna dörrar och höga förster. Man har ingen brådska att finna en bekväm stol, ty det är så godt om dem. Man skyndar icke ifrigt fram till den eller den pjäsen för att betrakta, det hela tilldrager sig berättigadt intresse.

På salongsbordet står kung Håkons tacksamhetsgåfva till hans värdinna, en vackert arbetad silfverskål; i biblioteket se vi ett präktigt snidadt skrin och i kabinetet ett skåp i ypperlig träskulptur. Så kunde vi fortsätta att räkna upp sevärdheter i det oändliga, men då förstklassiga fotografier välvilligt ställts till Iduns föfogande, behöfver texten ej bli omfattande; det må dock nämnas, att de i matrummets väggar infällda målningarna här-

KOCKUM

NET

IM

SALONGEN

BIBLIOTEKET

stamma från Jörgen Kocks hus, ett af de märkligaste i Malmö. Kock, den kände, politiske borgmästaren, dog 1556 efter en lefnad rik på stormiga, storsvulna episoder.

Vid inträdet i den — äfven denna molntunga dag — sällsamt ljusa och graciöst leende salongen hälsades vi af en stor jardinière, fylld med de magnifikaste la France-rosor. När nu besöket är slut, kasta vi en afskedsblick på de underbart fylliga och friska rosorna, hvilka växt i fru Kockums egen trädgård. Och ånyo slår det oss, att just detta betagande sunda och lefvande hos rosorna är utmärkande också för det hem vi haft nöjet genomvandra — i allt det åldrade har våren dock ägt kraft att göra sig gällande, iniet är vissnad, dödt, lagdt åsid.

Ungdomligt liflig i all sin älskvärda dignitet är också fru Louise Kockum, och det är med känslan af att få bjuda Iduns läsekrets det bästa af en svensk konstinteriör vi tacka för en stunds välvillig gästfrihet och ånyo låta den massiva porten falla igen om skatter, hvilka slippa flacka från våning till våning i moderna hyrespalats, där de aldrig skulle finna sig tillräkta, storrummade och vördiga som de flesta äro, endast passande i det hem, hvarom med rätta kan sägas: "My house is my castle". Sentensen hör till de outslifliga, till dem hvare den röda tråden aldrig blekes.

(Forts. fr. sid. 543.)

— Uppåt hagarne.

— Vänta lite, så följer jag med.

Wilhelm stannade tvekan, han hade ju velat vara ensam, men kom sig inte för att gå vidare, utan ryckte upp ett grässtrå från marken för att tugga på, medan han väntade.

Rakel brådskade till gagns och när hon hängt upp den sista duken, följdes de åt uppåt stigen mellan kryddhagarne. På en stock vid grinden till Johannes Serdams hage satt den drofve Turken nedlutad öfver en myrväg för att kunna se de små krypen riktigt. Han lyfte inte ens på hufvudet, då Wilhelm och Rakel gingo förbi.

— Hvarför är du så stur, Wilhelm, frågade Rakel efter en stund. — Alltid var du glad, innan du for. Minns du, hur jag vinkade afsked till dig uppe i masten på De bou te Ku?

Wilhelm svarade inte, han tänkte på andra ting, och de klättrade tysta uppför berget. Där satte de sig på stenarne till en funagård och Wilhelm sade:

— Att du följer med mig, som alla andra låta så öfver.

— Bror din, Peter, han skulle nog inte stilla sig länge därnere, om han visste det, skratade Rakel och plockade några hallon åt sig från en kvist, som stack upp mellan stenarne.

Hon gaf honom en spörjande hastig blick men det var som han inte märkt hennes ord, han stirrade bara ut mot hafvet. Hon suckade hastigt och bet sig i läppen.

Längst ute mot väster blåste det visst, vattnet var skarpt blått mellan skären utan att kunna spegla den röda himlen.

— Ser du, Wilhelm, sade Rakel och sträckte ut handen — där ligger den förtrollade ön.

Wilhelm ryckte till och rosenbladet vid hans hjärta hviskade, att han skulle förtälja allt hvad han uplevat därute. Och Rakel lyddes. När han tysnade, hade dagern bleknat mot natt. Hennes ansikte lyste alldeles hvitt mot honom, han tyckte att till och med hennes läppar blifvit hvita, och i ögonvråna blänkte två tårar, som sakta gled ut

hennes kinder utan att hon brydde sig om att torka bort dem.

— Sök henne öfver land och haf, sade Rakel och reste sig allvarlig — det rådet fick du. Vet du, att Douve Allerts är segelklar? Res du med honom och när du kommer tillbaka hem med prinsessan, få vi se hvem som är din faders käraste son. Ja, då få vi se, hvem som är herre i staden.

När Wilhelm hörde Rakels ord, gladdes han af hela sin själ och förnam att han måste skänka henne rosenbladet att vårda. Han slet upp sin fröja och tog fram det.

— Ser du, Rakel, hur det grönskar, sade han ifrigt. — Aldrig kan det vissna, tag det du.

— Ja, jag skall gömma det åt dig, svarade Rakel. Jag skall förvara det tills du kommer tillbaka.

Wilhelm hann inte säga henne tack, ty hon sprang ifrån honom och han såg inte hvart hon tog vägen.

Men Wilhelm kände sig stark i viljan och gick med säkra steg nedför berget för att säga sin fader och dem alla där hemma farväl.

VIII.

Luften var söfvande tung den morgonen De bou te Ku lade ut ur hamnen. Fjorden låg stilla men stundom kom en snabb blå kåre susande från öster öfver valltnet och fyllde de slappa seglen, så att det bubbade om den breda bogen. Öfver de kala bergen och sjön bortom staden summo grå skyar, annars var himlen molnfri, men röken från skorstenarna steg inte rakt upp i luften utan pressades ned mot marken. Solen liknade en ofantlig brinnande kula bakom en förlåt af ljus genomglödgad dimma, som hvilade så högt uppe under fästet att den inte lät skingra sig af vinden, som ängsligt smög sig fram djupt nere mellan bergen öfver hafvets gulröda yta. Måsarne skreko och svalorna flögo lågt.

Skutan var tungt lastad med timmer öfver relingen och tjärtunnor i rummet. Abraham de Vries stod till rors, ännu ostadig på benen efter det sista ruset.

— Hon ligger djupt, Douve, gäspade han och gnuggade de svullna ögonlocken, som envisades att falla igen — hon ligger för djupt.

— Stor sak i det, svarade Douve — det är inte Herrans vilja, att jag skall förgås på sjön.

— Går det godt, så går det, mumlade Abraham. — Inte är jag rädd. Det blir annat till vind fram på dagen än de här laringarne.

Ju längre de hunno utåt fjorden, desto fastare blefvo hans drag under det borstiga, röda skägget och desto säkrare greppet af hans ludna, fräkniga näfve. Han vände inte på hufvudet en enda gång annat än för att se efter vinden, i land var det ingenting han brydde sig om. Uppe på timret stod Wilhelm och stödde sig mot ett af vanten. Han vinkade ibland åt Rakel Siwert, som ställt sig för att se efter honom i klefven öfvan om sin moders gård. När vindkårarne kommo, lät hon en duk fladdra ut som en fana. Wilhelm tackade henne för det i sitt hjärta, nu drog han hemlös bort.

— Res då med Gud, du ofacksamme, hade fadern sagt till honom — men räkna inte på att jag låter upp dörren för dig en gång till.

Annorlunda skulle det låta, när Wilhelm vände om hem med prinsessan. På ett stort skepp skulle de komma seglande, han och hon, med vimplade master, under lustskott från blänkande nickelhakar, under klang från skallande horn. Och när de stego i land och

gingo genom allt folket längs gatan, skulle Wilhelm kalla fram Rakel och säga till prinsessan:

— Ser du, detta är Rakel. Hon var den enda som trodde mig.

Då skulle prinsessan taga Rakel i sin famn.

— Du skall vara min syster och följa mig allestädes.

När Wilhelm hunnit dit i sina drömmar sved det till i bröstet på honom vid tanken på att Peter nog giljade till Rakel och kanske fick henne till brud. För god var hon honom, mycket för god.

Stadens gaflar och hus skymdes bort efter hand. Nu syntes bara det förgyllda korset på den grå kyrkan och spetsen af den svartfjärade, fjälliga klockstapeln med sin gnisslande flöjel.

Wilhelm tänkte på sin faders hus, på styfmodern, som inte velat räcka honom handen till afsked, och på den lilla Ella, som stängts in för att han inte skulle se på henne med sina onda ögon innan han for. Det minnet gjorde Wilhelm bittert ondt. Men nog hade hans fader ändå varit honom god. Den blå kistan från vinden var hans gåfva, full med kläder och goda ting för resan. I ett hörn låg en tung penningpung gömd och öfverst under locket en bibel. Nyckeln bar Wilhelm om halsen. Och när syster Kristina packat kistan hade Peter, som kommit in, slagit igen locket och sagt.

— Fader är rik man. Tag du hans gåfvor, men akta dig för att komma tillbaka och kräfva mer.

Wilhelm suckade och såg sig om. Han hade varit så fångad af sina drömmar att han inte märkt hur långt färden gått. De voro ute på hafvet. Vikarne och sunden började stängas, det var som om öarne, skären och bergen smälte ihop till en enda tät vall af sten.

Nere vid relingen stod Douve och vinkade Wilhelm till sig.

— Ser du, sade han och pekade in mot land — lustgården brinner.

Då urskilde Wilhelm den förtrollade ön. Fri från den andra stenvallen låg den som ett fritt fäste och där öfver växte det upp ett tungt pösande svart moln med svafvelgul kärna. Nu blixtrade det där borta och åskan kom genast med smattrande brak och doft bortdöende dån. På hafvet var allt stillje och bedöfvande heft. Seglen hängde som tomma säckar och De bou te Ku rörde sig inte.

— Hon har inte styrfart, sade Abraham — men vi få snart skjuts. Douve hvisslade i en gäll pipa.

— Ned med seglen, befallde han.

Från nordost nalkades en by med piskande vågor och hvinande regn. Kusten sveptes i ett ogenomträngligt töcken, som liknade hvirflande sand och svart jordrök. Men här och där refs mörkret och dimman itu och solfläckar glimtade till öfver det hvitskummiga vattnet.

— Frukten eder ej, förmanade Douve de alltför ifriga. — Denna färden går icke mot undergång.

Det fanns ingen ombord, som tviflade på hans ord. Allert Douvesson var död och förvisso hade sonen tagit arf efter sin fader.

Nu var stormen öfver dem vrålande från himmelens hvalf och hafvets innandömen. Vågorna vräkte öfver båten, skummet yrde upp mot masttopparne. Hagel smattrade mot däck och last, hvita drifvor fykte ihop i skrymslen och vrår

(Forts.)

Interiör från buljongkokeriet. Ellquist foto.

Frukttorkning och buljongkokning i Stockholms Centralsaluhall.

ATT FÖRVARA BÄR TILL VINTERNS MAT-varuförråd blir en liten gåta i denna tid, när sockerfyllgången är så knapp.

Lifsmedelnsnämnden i Stockholm har tänkt på saken och funnit en lösning: man återgår till det urgamla förvaringssättet att torka bären, och då detta sätt torde ha blifvit bortlagdt, egentligen på grund af stadernas köksförhållanden, ordnas proceduren i ett gemensamhetstorkeri.

I Centralsaluhallen har detta torkeri i dagarna öppnats för allmänheten. Två stora torkugnar ha ställts till förfogande af gasverket. Man kan gå och köpa sina bär eller grönsaker i hallen och sedan lämna dem i trappa upp till torkning. Priset härför, 40 öre per torkolla, kan i första ögonblicket tyckas något dyrt, men vid litet beräkning finner man att det ingalunda är så. Vi ta t. ex. blåbär. En af dessa ollor rymmer 3½ liter bär, som sedan de först fått lufttorka ett par dagar fordra 3, 4 timmar i ugnen. Värmen härför drar säkert så pass stor kostnad, att utgiften af ungefär 11 öre lifern ej kan anses särskildt betungande, när man därtill slipper att anskaffa sig ollorna. Svamp och grönsaker torkas här också.

Den första dagen torkeriet var öppet för allmänheten visade det sig väcka ganska mycket intresse. Ett ojämförligt mycket större ådrog sig dock det bredvid liggande buljongkokeriet, också detta iordningssälldt af lifsmedelnsnämnden. Här såldes nämligen buljong kokt på ben till pris af 25 öre lifern, och hela morgonen hade en tät ström af kunder gått genom lokalen. Inom kort hade öfver 100 liter buljong försålts. Buljongsfloftet, som såldes till 1: 90 per kilo hade tagit slut med ens.

Säkerligen vore det i högsta grad önskvärdt att denna nyttiga vara kunde utminuterats på flera håll i hufvudstaden, häst nu, när mjölken är så dyr. De som bäst behöfde köpa ha minst tid att använda timman till afhämtandet. Med tillsats af olika grönsaker kan man variera soppor åt sig — ty att afkoket skulle kunna användas som klarbuljong kan man ju inte få ha pretention på.

Men att tänka sig att all den mängd ben, som användas till detta nyttiga ändamål, förut sålts direkt till benmjölsfabrikerna, det är nästan lika hemskt och upprörande, som att man säljer till svinföda den hvarje dag vid alla våra kaserner och försörjningsinrättningar öfverblifna maten.

Vi påminna våra läsare om IDUNS KAMERATAFLAN FÖR UNGDOM, hvar om tillkännagifvande finnes infördt i Iduns ungdomsbilaga n:r 30.

Red. af Idun:

Från scenen och estraden.

Tollie Zellman på Intima teatern.

MAN HADE NOG TÄNKT SIG TOLLIE ZELLMANS entré på Intima teatern något anorlunda än som Eva i "En gåtfull kvinna" af den här hos oss förut okända författaren Reinert. Denne har tydligen smak för själfironi, ty något mindre gåtfullt än denna lilla kvinna, som följer sina nycker och stämningar utan att veta hvarf de leda, är svårt att tänka sig. Tollie Zelmans erkända förmåga af gestaltningskonst skulle i en annan, mera intressant och bättre byggd roll ha kunnat komma mera till sin rätt. Hvad hon nu gaf var den yttre tjustningen, som förklarar, att den lilla tråkiga gåsen fru Eva kan terrorisera tre män.

"En gåtfull kvinna" handlar alltså om en bortskämd ung dam, som ledsnat på sin man (herr Carlsten) därför att han råkat få Cyranos näsa och som gifter sig med advokaten, som sköter hennes skilsmässa (herr Lavén) förmodligen på grund af något af sina många infall. Vännen i huset, (herr Hansson), som hör till penatern, flyttar öfver till den nye äkta mannen och låter sig af honom handteras ungefär på samma sätt som i det förra huset. Genom två långa akter, under hvilka man förgäfves längtar efter en replik, få vi i den tredje den lilla spänning som finns i stycket. Äkta mannen nummer 1 har låtit operera sin näsa och inför dess tjustkraft faller den lilla frun till föga och är färdig att rymma med honom. Men i det kritiska ögonblicket kommer hennes dåvarande man tillbaka och, hvad som gör slag i saken, hon får af vännen upplysning om att en opererad näsa alltid förr eller senare återtar sin ursprungliga form. Det blir för mycket för henne. Hon besluter att stanna där hon är och afskedsbrevet till mannen nummer 2 får göra tjänst hos nummer 1.

Tollie Zellman var som sagdt en tjustande uppenbarelse och gaf alla nyanserna af nervositet hos ett bortskämdt litet kvinnoknyte. De tre herrarna Carlsten, Lavén och Hansson, som mer eller mindre drogos vid näsan af den vackra lilla frun, voro bra. Intima teatern börjar nu verkligen att få ett samspel, som man kan njuta af. I en biroll, som en om sin värdighet högt medveten kammarjungfru gjorde sig fröken Sagny Nichter utmärkt. Publikens förhöll sig något reserverad. Fröken Zellman skulle säkert fått ett varmare mottagande i en tacksammare roll.

ETH. K.

Från Iduns läsekrets.

Annie Åkerhielms artikel "Vore jag mångmiljonär", har gifvit upphof till ännu ett inlägg från vår läsekrets. Det kommer från fullt kompetent håll skulle man kunna säga, från en som af erfarenhet vet hvad trångboddhet och inneboendesystem innebära. Vi lämna ordet åt den ärade insändarinnan.

Bostadsnöd.

DÅ JAG LASTE DET LILLA INLAGGET OM "hvad jag skulle göra ifall jag vore miljonär", öfverföll mig en svår plåga, densamma som trycker mig till jorden ibland, då jag ser skönhetssyner i mitt fattiga, lilla rum: minnet af min barndom. Och då ser jag i eldskrift rundt omkring mig: skrif, skrif, du som har något att skriva om, skrif så att människorna må skakas i sitt innersta, du som vandrat igenom så många mörker och vet hvad lefva är.

Då svarar jag i ångest: när skall jag skriva? Aldrig har jag tid. Just nu vaknar min minsta gosse igen, den andra skriker på gården, och min man vill snart ha sin middag. Sen är det disk, bad, tvätt och afton igen och då är jag dödstrött.

Skrik litet, du lilla, det lär inte skada; du skulle veta hur det skriker inom mig... Det är för din skull jag arbetar så. Jag kunde ta inneboende som de andra fruarna på gården, men jag vill ej att ni barn ska upplefva min egen barndom.

Jag ser ett dystert rum — ni ska icke tro att jag diktar nu — som var afdeladt i bås genom upphängda filter, mattor etc. Innanför skynkena rörde sig ruskiga figurer, som jag tyckte, men det var bara arbetare, "hederliga arbetare", som det heter. De tvättade sig, bytte skjortor, lagade mat på fotogenkök, spottade, svor och vitsade, detta såg och hörde jag liksom i förbigående. Hvad som skrämde vettet ur mig var deras blickar. Så de tittade på mig, då de anmärkte: Hon har stilig ben, den ungen! Jag anade något skamligt och fruktansvärdt bakom dessa blickar och liknande yfranden.

Jag gick i en ständig ångest. Om nätterna kunde jag inte sofva, ty jag anade att något hemskt och besynnerligt utspelades bakom skynkena då flickorna fnittrade där, dessa flickor som i öfrigt voro så snälla mot mig, så olik mor som alltid röt: gå ur vägen, unge!

En natt, då inga flickor var där, och där var sömningt och tyst, hörde jag ett prasslande nedanför soffan där jag låg med mina små bröder. Jag blef stel af skräck då jag kände en hand stryka uppför mina ben och en kropp vältra sig upp i soffan. Men den gången vakade en ängel öfver mig, ty karlen måtte ha gjort illa sig på soffkanten. Han svor fruktansvärdt och välfrade tillbaka på golfvet.

Efter den natten var jag nära att bli vansinnig. Att tala till någon om detta, föll mig aldrig in. Man talar aldrig om dylikt i fattiga hem — skammen drabbar i så fall med oförklarlig inkonsekvens den förfördelade. Den jäktade modern har aldrig tid till förtroligheter, och ingen lust har hon heller. I alla "hem" jag känner, förer hon tvärtom dottern tillsammans med dessa tvekydiga existenser. Man ska inte vara "schäpig"! "Sådant är lifvet".

Men en på tusen är det alltid som drömmer fagra drömmar om honom, prinsen, som icke finns i dessa gränder. Och henne, drömmerskan, har jag sett fortare sjunka än de andra.

Hvad säger Fröding. Jag har inte tid att citera. Jag som var född konstnär, jag gjorde, eller rättare skall göra af dessa syner en dikt, ty eljest kan jag ej lefva. För mig blef det alltså värdefullt, detta svarta rum, men jag är en på miljonnen kanske. Och de andra! Tänk på dem! Hvad skall lösa ut deras pina, hvem skall hjälpa dem ut på vidderna där solen lyser, där sköna tankar och sköna människor finnas, där lyckan förnimmes.

Jag frågar eder alla? Men jag skall själf svara: Aldrig skola de i smärtfylld lycka se solen lysa öfver vidderna, ty deras inre är förtrampadt, hårdt och okänsligt som makadam. De äro förbi och slut. Vi kunna ta farväl af dem.

Men barnen. O, huru de lida!

Ni, som sofva på edra miljoner i stället för att bygga hem åt dessa barn, er borde förnen svinga, då ni vandrar den sista vägen, om inte förr. Jag, som lidit mycket, önskar er intet ondt — det var så länge, länge sedan jag gjorde det — men jag har svårt att förstå er. Ty inte är det af okunighet ni sofver öfver edra skatter. Om det är sant som det står skrifvet, att vi en gång skola stå till räkenskap för våra gärningar på jorden, då vill jag icke vara i edra kläder den dagen.

MAJ.

För konservering af sylt och saft

använd endast

Roberts' Syltkonservering

Finnes hos hvarje välförsedd färg- och kemikalieaffär.

A.-B. Roberts Fruktessensfabrik, Örebro.

Tel. 556.

SJU

dagar i veckan

läses en annons i

IDUN

GAHNS
Farena-crème.

En Kund skriver därom:

»Farena Hafre-crèmen var så ypperlig att vi kunna lämna Er de allra vackraste intyg som vi rimligtvis kunna åstadkomma i ord. Den står långt före allt annat, som vi begagnat.»

Henrik Gahns Aktiebolag, Uppsala.
Kungl. Hofleverantör.

Filéerna kokas i fiskbuljong och få rinna af på en duk. — Spadet kokas ihop och användes till såsen. — Två af filéerna läggas öfvanpå fiskfärsen, begjutes med hälften af såsen, då återstående filéerna läggas däröfver och resten af såsen påhålles. Anrättningen beströms med den rifna osten, fatet sättes åter i långpannan och fisken gratineras i varm ugn 10—15 min. Serveras med små kokta potatisar. — Till såsen fräsas smör och mjöl 2 min., fiskbuljongen spädes på och såsen får koka 5 min., hvarefter den afsmakas med kryddorna. Äggulorna tillsätts, såsen får sjuda och sist tillsättes det kalla smöret.

Persiljefyllt kalbringa (f. 6 pers.). 2 kg. gödkalbringa, 3 stora knippor persilja, 1/2 msk. salt (8 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar, 3 1/2 msk. smör (70 gr.).

Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 3/4 lit. buljong.

Beredning: Främre delen af bringan det s. k. bröstet användes och får ej knäckas. Bringan बनas ur försiktigt och på benen kokas buljong att späda steken med.

Köttet torkas med en duk, urviden i hett vatten och ingrides med kryddorna. Persiljan sköljes, inklappas i en duk, rensas och hakas groft samt inarbetas i smöret.

Persiljesmöret utbredes på innersidan af bringan, som därefter rullas ihop och sys igen väl, hvarefter den brynes i smöret, beströms med resten af kryddorna, och får steka i gryta eller ugn omkr. 3 tim. Under stekningen öfveröses köttet hvar 10:de min. och spädes med den kokande buljongen. När steken är mör, bottags alla trådar, hvarefter den skäres i jämna skifvor, hvilka sammanläggas, så att steken ser hel ut. Den lägges upp på varmt fat, garneras med sallader eller persilja, serveras med grönsaker eller kokt potatis samt sallader och afredt säs, tillsatt med gräddes. Om så önskas, kan köttet spädas med en del gräddes och en del buljong.

Vegetarisk morotpuré (f. 6 pers.). Se Iduns kokbok n:o 275.

Risgrynspudding med blomkål (f. 6 pers.). 1 medelstort blomkålshufud, vatten, salt, 2 hg. risgryn, 1 lit. mjölk, 2—3 dcl. blomkålspad, 4 msk. smör (80 gr.), 2 ägg, salt.

Till formen: 1 msk. smör (20 gr.), 3 msk. stötta skorpor.

Beredning: Blomkålen rensas, fördelas i klyftor och får ligga i ättikblandadt vatten (1 lit. vatten, 1 msk. ättika) 1 tim. De påsättas därefter i litet kokande vatten, tillsatt med salt, och få koka, tills de äro nästan mjuka, då de läggas på sikt och rinna af.

Risgrynen sköljas, skällas i hett vatten, upphällas i durkslag och få afrinna. En kastrull smörjes med en del af smöret, mjölken ihålles, får koka upp, grynen iläggas och få under rörning koka tills de äro nästan mjuka. Mot slutet af kokningen spädes med blomkålspad. Gröten upphålles, blandas genast med resten af smöret och får kallna. Då den är fullkomligt kall, iblandas äggen, hvilka uppvispats med ett par msk. blomkålspad, och massan afsmakas med salt. En form smörjes med smör och beströms med stötta skorpor. Häril lägges hvarfalds ris och blomkålshufvud. Öfversta hvarvet bör vara ris. Puddingen gräddas i ordinär ugnsvärme (omkr. 250 grader) omkr. 1 tim. Serveras med potatis och tomatås.

Blåbärspaj (f. 6—8 pers.). Pajdeg: 225 gr. mjöl, 1 hg. smör, 1 msk. socker (15 gr.), 20 gr. sötmandel, 1 dcl. vatten, äggula.

Fyllning: 3/4 lit. blåbär, 1/2 dcl. socker (128 gr.).

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Mjöllet siktas i en spillkum; smöret, som bör vara fast, fördelas i flockar i mjölet och inarbetas hastigt med fingerspetsarna, tills blandningen är jämn och ljusgul i färgen. Då tillsätts sockret, den skällade och malda mandeln, vattnet och äggulan raskt, och degen knådas ett par gånger, rullas till en boll, lägges genast i en servett och ställes på kallt ställe att hvila 1 tim. Blåbären rensas, sköljas, få afrinna, beströms med sockret och blandas väl därmed genom att skaka dem.

Tre fjärdedelar af degen utkafas och därmed beklädes en smord bleckform eller stekpanna. Blåbären iläggas och degkanten vikes öfver. Resten af degen utkafas till ett lock och härmed betäckes pajen. Den gräddas i god ugnsvärme omkr. 1 tim., eller tills degen vid prof med vispkvist är genomgräddad. Pajen uppstjälpes och serveras varm eller kall med vispad gräddes.

Krämgröt (f. 6 pers.). Se Iduns kokbok n:o 799.

FERROL

är del kraftig aptitgivande och mest stärkande af alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält fördrages det af den ömfälligaste mage. Vid blodbrist och svaghet af största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet fages af såväl barn som vuxna.

Tillverkas af
APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM,
STOCKHOLM.

Originalflaskor om 500 gram, Pris Kronor 2.25

BILLIGT! - Finnes å alla apotek - BILLIGT!

Där hållbarhet och briljant utseende sättes i första rummet, är målning med emaljfärgen Chinalack ett föredraga framför alla andra liknande färger. Belönad med guldmedalj. Arsenikfri enl. nya giftstadgan. Finnes i alla kulörer hos alla färghandlare. Fabrikant: Dorch, Bäcksin & Cos A.-B., Göteborg och Stockholm.

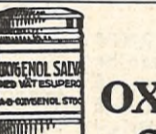
STROMS
JÄSTMJÖL

STROMS
VANILJSOCKER

Hydrozon-
Salva

för sårnader m. m.

OXYGENOL-
SALVA

Med
vätesuperoxid

CLOETTAS
GULD-CACAO

tvådstående förpackning
säljes öfverallt
1 HEKTO 45 ÖRE

Starta
alltid med en
stor kopp af

HULTMANS
RENA
CACAO

”På säker grund byggas solida bus — en väl placerad annonsering förfelar icke målet”.
Idun som är jämnt spridd öfver hela landet ställer gärna sin erfarenhet till Eder tjänst.

SINGER

ÄLDSTA MÄRKE
BÄSTA SYMASKIN

Obs!
VARUMÄRKET
"FYRTORNETS"
Svenska

Sardiner i finaste

Olivolja och Tomatsås
för Smörgåsbordet.

MER OCH MER

öfvertyas den ärade almänheten om att VYV-TVÄLEN är den fönemsta bland tvålar. Vyv-Tvälen säljes i hvarje välortrad parfym- och herrekiperingsaffär. Österlin & Ulrikssons Kem.-Tekn. Fabrik, YSTAD.

Mellin's
Food

är bästa kraftnäring för svaga, klena barn i alla åldrar. Förordas af läkare. Köpes i apotek, speciell- & drogaffärer.

Nornans Jästpulver

Jäskraftigt och hållbart.

Säljes i välortrade affärer.

I sockerbristens dagar

bör man konservera frukt och grönsaker genom torkning. Lämpligaste apparater härför erhållas från HVILANS MEK. VERKSTADS AKTIEBOLAG, KRISTIANSTAD.

BROWNIE

DE UNGAS
KAMERA
BÄSTA RESULTAT
LÄTTAST ATT SKÖTA
HASSELBLADS FOTOGRAFISKA AB Göteborg
AKTIEBOLAGET HRSSELBLAD SCHOLANDER, STOCKHOLM

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 20—26 AUGUSTI 1916.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; omelett med kantarellstufning; mjölk; kaffe eller te. Middag: Gratinerad gös med potatis; persiljefyllt kalbringa med glacerade morötter, ärter, brynt potatis och sallader; melon.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; stufning af bondböner och fläsk; kaffe eller te. Middag: Korfkaka med smält smör och lingonsylt; körsbärsoppa med skorpor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hachis af kalv (rester från söndag) stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Vegetarisk morotpuré; stekt färsk sill med potatis och korintsås.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; grot af kornflingor med mjölk och fruktkompott; potatisplättar med lingonsylt; kaffe eller te. Middag (Vegetarisk): Risgrynspudding med blomkål, potatis och tomatås; bär med gräddskum.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; inkokt strömming med potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt rimsaltad färbringa med stufvade morötter; blåbärspaj med vispad gräddes.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt färbringa (rester från torsdag) med potatismos; mjölk; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med stufvad spenat; filbunke.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; bifstek med potatis; mjölk; kaffe eller te. Mid-

dag: Stekt färsk strömming med stufvade sockerärter; krämgröt med mjölk.

RECEPT:

Gratinerad gös (f. 12 pers.). 2 gösar på 6 hg. st., 1 msk. salt (15 gr.), 1 1/2 msk. smör (30 gr.), fiskbuljong.

Fiskfärs: 6 hg. gädda = 220 gr. skrapadt fiskkött, 125 gr. smör, 1 1/2 msk. mjöl (15 gr.), 2 1/4—3 dcl. gräddes, 2 ägg, 2 tsk. salt (10 gr.), 3/4 tsk. hvitpeppar, 1 tsk. socker (5 gr.).

Sås: 2 msk. smör (40 gr.), 5 msk. mjöl (50 gr.), 8 dcl. fiskbuljong, salt, hvitpeppar, 3 äggulor, 50 gr. kallt smör, 3 msk. rifven parmesanost.

Beredning: Gösarna fjällas ej, rensas, sköljas, torkas, skäras i filéer och ryggen jämta alla småben skäras bort. Filéerna läggas med skinnsidan mot en skärbräda och köttet skäres från skinnet med en spetsig knif. Filéerna gnidas med saltet och få ligga på hvarandra 1 tim. På hufvud, till och skinn kokas buljong. — Till fiskfärsen fjällas ej gäddan, urtages, sköljes väl, torkas, fläkes och ryggen jämta alla småben skäres bort. Fiskköttet skrapas fint, intet fjäll eller ben får medfölja, väges, blandas med det kalla smöret och drives 4—5 gr genom köttkvarn. Massan stötes därefter i stenmortel med trästöt, tills den är fin och sammanhängande. I ett fat vispas äggulorna, mjölet, grädden och kryddorna; denna blandning inarbetas matskedvis i färsen, som bör röras omkr. 1 tim., hvarefter den passeras. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggwhitorna och färsen afsmakas noga. — Ett aflångt, elfdast fat eller helst ett fat af silfver smörjes med kallt smör, färsen utbredes därpå men bör formas 2 cm. mindre än fatets botten. Fatet sättes i en långpanna med groft salt och fiskfärsen får grädda i ugnen omkr. 15 min.

PHOSPHO-
ENERGON-
PILLER
FÖRORDAS AV LÄKARE
»vid allmän svaghet,
nervositet, öfveranstängning
och sömnlöshet.»
SÄLJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Agria
Yog-Margarin

Norrlandslotteriets
3:e dragning den 5 september 1916.
1,125 vinster värda kr. 36,525.
Högsta vinster: MÖBLEMANG till 3 rum o. kök, prisbel. - Kr. 4,000.
MATSALSMÖBEL av antik ek, prisbel. - Kr. 1,500.
MOTORBÅT, Möblemang till 2 rum etc., etc.
50 vinster från 4,000—100 kr. — Lägsta vinstvärde 15 kr.
Lott à kr. 3: —, omsättningslott kr. 2: 75 från Lotteriets
Exp. i Hernösand.

Lejon Pantar & Strumpor

ÄRO AF BÄSTA KVALITE & OMSORGSFULLASTE UTFÖRANDE FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

SVAR

Å DEN SENAST INFÖRDA SERIEN frågor följer här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det ofästa priset 10 kr. denna gång bör tilldelas signaturinnehafvarinnen "A. B. C." hvaran innehafvarinnen af denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbekommande.

N:r 158. Vänd eder till ett antikvariat, Klemmings vid Brunkebergstorg; Björck & Börjessons, Drottninggatan 62; Stockholms Antikvariat, Hamngatan 17; Gödeckes, Klarabergsgatan 27; R. Sahlbergs, Malmkillnadsgatan 11; Granlunds, Drottninggatan 67, alla i Stockholm. Idunprenumerant.

N:r 159. »God ton», n:o 7 af serien »Hjälp dig själf». Pris 75 öre, Bonniers förlag. Genom hvarje bokhandel.

N:r 160. Myror fördrivas ur skåp och skafferier om man först skurar dessa väl och sedan bestryker hyllor och väggar med terpentint, som öfverströs med malen starkpeppar. Myrorna sky lukten häraf och begifva sig bort. Ebon.

N:r 161. Till svar å eder fråga angående plats på sjukhus, med någon lön, vill jag härmed föreslå er att söka hit såsom sköt-elev. Lönen är 20 kr. pr månad plus fria tjänstkläder, samt i öfrigt allt fritt. Efter 1 års godkänd elevtjänst antagas eleverna s. s. ordin. sköt-

skor med 28 kr. per mån. eller också kan ni därefter söka in till ett sjukhus. — Såvida ni reflekterar kan svar med omg. sändas till S. Granell Föreständerska, Hospitallet, Säter.

(Elever tagas in hvilken tid som helst på året, då plats är ledig.) N:r 162. Ni skall fråga en ögonläkare och inte i tidningarna. Så skall ni spara ögonen för blåst, hetta och ansträngande arbete. Ebon.

N:r 163. Förträfflig, hemlagad såpa: 8 1/2 kg. soda och 3,4 kg. hvitkalk lägges i en så och påhålls 20 liter kokande vatten, röres tills det är smält. Öfvertäckes. Följande dag slås det i en gryta jämte 5 å 6 kg. talg (gammal, hopsparad duger) och bringas till kokning. När talgen är upplöst, slås 35 liter kokande vatten i sån, hvari sodan och kalken legat och då vattnet klarnat, påspädes häraf i grytan så länge något finns kvar af vattnet och under ständig kokning. Dock får intet grumt följa med. — Gammalt, bepröfvadt recept.

— Att koka såpa: Recept taget ur en gammal kokbok. 12 liter björkaska och 7 hg. pottaska kokas i 28 liter vatten i 4 timmar, lyftes af elden och luten silas ned i en kruka hvari man fört lagt 22 otl. hvit kalk, detta öfvertäckes och får stå tills följande dag. Fjärdeleden af luten slås i en gryta jämte 7 hg. talg, denna lut får koka under rörning och spädes med den övriga luten, tills all luten tagit slut, och massan blifvit tjock som gröt. Såpan är då färdig. Elsa.

N:r 164. Ingnid dem ofta med matolja. Äro de nya, använd dem hellre än att de stå, ty de spricka då lätt. Stryk ibland in dem med vit »Noblesse» crème, det är mycket bra. Den erhålles i hvarje väl-sorterad skoaffär, äfven i de flesta specialaffärer. Ave.

N:r 165. Har själf lidit af detta, pröfvadt flera medel men endast detta har botat fullständigt. — Tvätta dem i varmt vatten med en bit soda uti (stor som en böna). Torka dem väl, men ej hårdt. Ingnid dem sedan med följande blandning: Blanda en svingalla med lika delar ren sprit (vit). Börja fötterna efter en tid att ömma ingnid dem då var morgon med borlanolin. Behandla eljest fötterna så hvarje afton under 1 månad. Det lindrar redan efter få gånger. — Svingalla fås hos hvarje slaktare gratis. Ave.

N:r 166. I Vollmers Modebasar, Göteborg, finns kolorerade plancher å alla slags nationaldräkter för små-

kom större. Rekvirera dessa. Jag vet bekanta, som sytt efter dem. Ebon.

N:r 167. De »stvenne skänkskorna» göra klockast i att vända sig till Svenska turistföreningens byrå, Stockholm, där alla råd och upplysningar lämnas (gratis af medlem) af fullt kompetent person. Idunprenumerant.

N:r 168. Villkoren för inträde m. m. äro ungefär enahanda vid Röda korset och Sofiahemmet, med undantag endast, att vid det förstnämnda anställda sköterskor äro förpliktade att i händelse af krig inställa sig till tjänstgöring på ort och tid, som kan af verkställande utskottet bestämmas. Emellertid har en omorganisation företagits helt nyligen, så att nya stadgar och bestämmelser väl äro att förvänta vid de respektive sjukvårdsanstalterna. Ni kan begära upplysningar direkt från endera. Idunprenumerant.

N:r 169. Ni kunde ju försöka på sjukhuset St Erik, Fleminggatan 21. Bäst anser undertecknad vara, att ni vänder eder till Föreningen för välgörenhetens ordnande, 41 St. Nygatan, eller till roteman eller pastorsexpedition i den församling där ni är boende. Eljes finnas nog åtskilliga stiftelser, t. ex. Hemmet för gamla, adr. Enskede, afgift pr år lägst 150 kr. och sedan upp till 700 kr.; Borgerskapets änkehus mottager å n k o r efter borgare; Hemmet för sjuka och äldrestigna, Valhallavägen 107; Sabbatsbergs, Maria och Katarina församlings samt Rosenlunds äldersdomshem, ansökan till fattigvårdsstyrelsen i den församling, hvarest sökande är mantalskrifven; »Drottninghuset» (Ulrica Eleonora hospital), m. fl. A. B. C.

N:r 170. Ni bör anmoda den sjuka flickans föräldrar att omedelbart vända sig till dr Joh. Agander, Värnamo, hvilken botat hundra å ja tusentals barn, hvilka varit illa angripna däraf. Ingrid-Ulva.

— Vänd eder till fru Carolina af Ekenstam, adr. Ulfrö, Kronobergs län. Fru af E. har läkarpintyg om förtärligheten af hennes fosfatpulver. Intet kvacksalveri.

A. B. C. — Liniment för engelska sjukan: Rigabalsam och kamfersprit, för 25 öre af hvardera, blandas väl. Pomeranssensens för 25 öre köpes på apotek.

— 1:sta dagen lägges af smörjan omkring handlederna och i bröstgropen. Man tar nämligen ett stycke gammalt linne, så långt att det går omkring handleden, viker det i 3 delar, stryker af smörjan på den mellersta delen och viker de andra öfver samt lägger detta på, så att linnet ligger enkelt mellan smörjan och handleden, hvarefter det sys fast omkring armen. Af linne göres en liten påse midt däri lägges så mycket smörja att det utplattat är något större än en 2-krona, syr band i påsen och binder dessa omkring halsen så att smörjan kommer att ligga midt i bröstgropen. Med Linimentet ingnides ryggraden, armarna och benen, isynnerhet lederna. Af pomeranssensens tages en desertsked — allt detta 1:sta dagen. 4:de dagen göres en likadan påse, som den omnämnda, i den lägges lika mycket af smörjan som i den förra, men denna skall ligga så smörjan kommer att ligga midt på näfveln. Denna påse får fästas med band omkring livet och i den andra öfversta påsen så får man knyta en duk om, så att saltvan ligger på rätt ställe. Linimentet och essensen användas såsom första dagen. 9:de dagen ingnides rygg och lemmar med linimentet såsom förra gången och en desertsked tages af essensen. Om aftonen samma dag aftages armbanden och påsarne, och patienten får ett vanligt varmt bad innan han lägger sig. Bör aktas för förkylning såväl under kurens genomgående som efter badet. Kaffe eller mjölk får ej förtäras under kurens genomgående. Deltagande moder.

N:r 171. Har sett flera lyckliga äktenskap, där hustrun varit många år äldre än mannen. Där verklig sympati och aktning finns, tror jag ej att ålderskillnad spelar någon vidare stor roll. A. B. C.

Misspyrdande hårväxt utrotas med Trianonpasta

utan efterlämnande af märken eller rodnad i huden. Absolut ofarligt, luktfritt medel — icke pulver. Bättre än elektrolytisk beh. Anv. dagl. med osviktig framgång i min praktik för skönhetsvård vid behandling såväl i ansiktet som å kroppen. Pris 5 kr. Till landsorten mot postförskott utan ang. av innehåll. Maria Enquist, Institut för skönhetsvård och Plastiska Operationer, Biblioteksgatan 6—8, Stockholm. R. 160 68, A. 226 62.

Under Juni, Juli och Augusti Iduns Expedition

öppen Lördagar kl. 9—3. Öfriga hvardagar 9—4.

N:r 172. Det finnes åtskilliga asylor för sinnesslöa barn: Johannesbergs asylafdelning, Mariestad; Idiotanstalten Soffielund, Strömsholm; Skaraborgs läns d.o. Sköfde. Vid den senare är afgiften 200—400 kr. pr år; vid de förstnämnda efter öfverenskommelse. Privata anstalter äro: Wilhelmsro, Jönköping med 2:ne afdelningar, I Hemmet Hoppet, anstalt för fallandesjuka sinnesslöa barn och II Tillflykten, där äfven epileptiska, döfva och blinda barn under 10 år mottagas mot en afgift af 300 kr. I denna senare afdelning inga friplatser. Vidare Asylen Skuggan, Trånghalla pr Jönköping, 250—400 kr.; d.o Högalid, Mariestad, 200—300 kr.; d.o vid Åhus, 100, 200, 250 kr.; Hemmet för sinnesslöa i Göteborg, Långgatan 57; Vilhelminahemmet i Växjö.

lika kurser. Utförlig redogörelse kan fås om adress uppges till Iduns frågeafdelning. A. B. C. (Forts.)

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA.

För f. till artikeln om 97-åringen, fru Britte Louise Nordström, ombedes insända sin adress till Iduns redaktion.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA.

»Småländska», Kalmar p. r. och »22 år», Engelholm. Annonsen kostar 2:50 pr gång.

NYA WERMLANDS-TIDNINGEN Grundl. 1850 Karlstad Grundl. 1850 är Värmlands största och äldsta tidning.

Fruktförvaring Fruktthyllor, Fruktskåp, Frukt-torkningsapparater, Torkramar för grönsaker och frukt, Trädgårdstegar, Fabriks- och Trappstegar, Trappstolar m.m. Begär prisk. från Rönneådalens Aktiebolag, Stockholm. Tel. 5.

Tvätt!

Tvättning och mangling af privatkläder utföres på ett i allo förötklassigt sätt i Mälarebadets Tvätt- & Strykinrättning till ett pris af 35 öre pr kg. för tvättposter öfverstigande 20 kg. Afgiftsfri afhämtning och hemsändning.

Allm. 93 44. Riks 38 15.

Utmärkta organ

för annonsering i landsorten äro följande tidningar:

Arvika: Arvika Tidning.

Avesta: Avesta-Posten.

Borlänge: Borlänge Tidning.

Borås: Borås Tidning.

Eksjö: Eksjö-Tidningen.

Engelholm: Engelholms Tidning.

Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.

Eslöf: Skåningen Eslöfs Tidning.

Falkenberg: Falkenbergs-Posten.

Falun: Falu-Kuriren.

Gefle: Gefle-Posten.

Halmstad: Hallandsposten.

Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.

Hudiksvall: Hudiksvallsposten.

Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.

Härnösand: Härnösands-Posten.

Höganäs: Höganäs Tidning.

Hörby: Mellersta Skåne.

Jönköping: Smålands Allehanda.

Kalmar: Barometern.

Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.

Karlstad: Karlstads-Tidningen.

Kristinehamn: Ansgariiposten.

Laholm: Sydhaland.

Landskrona: Landskrona-Posten.

Linköping: Östgöta Correspondenten.

Luleå: Norrbottens-Kuriren.

Malmö: Skånska Aftonbladet.

Mora: Mora Tidning.

Norrköping: Östergötlands Dagblad.

Nyköping: Södermanlands Nyheter.

Nässjö: Nässjö-Tidningen.

Oskarshamn: Oskarshamns Tidningen.

Piteå: Norrbottens Allehanda.

Skellefteå: Skelleftebladet.

Sköfde: Skaraborgs Läns Annonssblad.

Sollefteå: Sollefteå-Bladet.

Sundsvall: Sundsvalls-Posten.

Söderhamn: Helsingen.

Södertälje: Södertälje Tidning.

Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.

Uddevalla: Bohuslänningen.

Umeå: Västerbottens-Kuriren.

Uppsala: Tidningen Upsala.

Visby: Godlämningen.

Vänersborg: Elisborgs Annonsblad.

Västervik: Västerviks Veckoblad.

Västerås: Westmanlands Allehanda.

Växiö: Smålandsposten.

Ystad: Södra Skåne.

Örebro: Örebro Dagblad.

Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.

Östersund: Jämtlands Tidning.

Östhammar: Östhammars Tidning.

Extrafint Kärnmjöl LEJONKÄRN TRELLEBORGS ÅNGVÄRKS AKTIEBOLAG YPPERSTA HVETEMJÖL

M. ZADIGS Barn-Puder med Lanolin

Bästa medel mot hudlöshet hos småbarn.

M. Zadig, Malmö. H. M. Konungens Hofleverantör

Ferrin

Fås på apoteken Bästa järnmedel Utmärkt styrkande. Apoteket Lejonet, Malmö.

EN FREJATABLETT lindrar den ellsammaste hosta

Husqvarna Symaskiner —svenskt fabrikat— äro en ovärderlig hjälp i hvarje svenskt hem. Betala sig själfva på kort tid. Obs. i Förmånliga betalningsvilkor.

DET NUMERA FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET AR

UNG FLICKA frågar om någon oberoende dam ville hjälpa henne med ett lån till en utbildningskurs i barnvård. Rek. finnas. Tacks för sv. t. »Energisk», Iduns exp. Sthlm.

BLOMSTERLÖKAR

direkt från Holland till odlingspris. Ill. katalog gratis. E. H. KRELAGE & SON, Haarlem, (Holland) Etabl. 1811.

Det treåriga gymnasiet

vid Lunds fullständiga läroverk för flickor

börjar sitt nionde läsår med allmänt upprop onsdagen den 30 aug. kl. 1.30 e.m. Dimissionsrätt. Fullständig realskoleexamen, goda betyg från flickskolans sjunde klass eller godkänd inträdesexamen berättigar till inträde i första ringen.

Inträdesprövningar i början av juni eller den 28 och 29 augusti.

Från och med höstterminen 1916 nya, förstklassiga lokaler i läroverkets nybyggnad invid Clementstorget. Närmare upplysningar, jämväl anvisning på inackorderingsställen, meddelas av gymnasiets studierektor Läroverksadjunkten Fil. lic. Birger Sjövall, Magnus Stenbocksgatan 10, 2 tr. Rt 651

KLÄDRENS HUSMODERSKOLA

NYLAND (vid Ångermanelfven). börjar sin 2:a termin den 1 september 1916. Prospekt och ref. på begäran genom föreståndarinnan Fru Sigrid Ödlund, Nyland.

Hälsobrunnen Hälsan-Sofia-källan, Pålssjöbaden.

En lämplig eftersommarkur för reumatiska åkommor, magsjukdomar, blodbrist och skrofulösa sjukdomar. Praktiska varmbadhus, sjukgymnastik, massage, elektrisk behandling, lokal hetluftbehandling. Härliga hafsbad i Öresund. Strandbad. Postadr. Hälsingborg, Hälsobrunnen Hälsan, Läkare: A. Björkman.

Fru Vicken von Post-Börjesons kurs i målning, mönsterritning och skulptur.

På begäran af elever kommer min kurs att fortsätta äfven i år och meddelar jag att plats beredes för 2 å 3 unga damer till. Vidare gen. korresp. Hantverkaregatan 41, Sthlm.

Karlskoga praktiska läroverk

för män och kvinnor, skola för utbildande av praktiskt dugande ungdom börjar den 1 nov. Avdelningar: Praktisk skola, Realskola och 10 fackskolor. Anslutna till läroverket äro statsunderstödd Folkhögskola och Lantmannaskola B-typ. I dessa skolor stipendier. Över 5,800 elever besökt läroverket. Gulämedalj för elevarbeten. Goda platser erhållas. OBS! Realskolan börjar 1 sept. Prospekt mot dubbelt porto. Adress: Karlskoga. Joh. Lindholm.

Edla Carlssons Privathotell rekommenderas. Elektr. belysning och Rikst. i alla rum. Rum fr. 2 kr. Frukost o. Supéer serveras. Birgerjarlsq. 8, Stockholm (röd, grön o. gul spåravn stannar vid porten). Riks. 44 01, 72 59. Allm. 125 89, 195 19

Detthowska Småskoleseminariet.

Kursen 2-årig. Examensrätt för hela riket. Terminsavgift: klass I 75 kr., klass II 100 kr. Inträdesfordran: goda folkskolekunnskaper. Inträdesprövn. d. 4 sept. Utan prövn. intages elev på gott betyg från klass VI å VII i elementarskola. Skriftrl. ansökan under adr. Eriksbergsg. 10, Stockholm.

Anna Sandströms Högre Lärarinneseminarium, Karlavägen 25, Stockholm.

Hösterterminen börjar torsdagen den 7 september kl. 11 f. m. Höstterminen från seminariet medför högre kompetens d. v. s. ger vid anställning i högre flick- och samskolor rätt till högre löneskalan samt berättigar till att söka och innehava ämneslärarinnebefattning vid statens samskolor, kommunala mellanskolor och högre folkskolor. Ansökningar till lediga platser i avd. I och II böra snarast möjligt inlämnas. Inträdesprövning i ett fåtal ämnen tager sin början månd. den 4 sept. kl. 9 f. m. Extra elever mottagas utan examen och äga fullständig valfrihet av ämnen. Föredragen i den historiska gruppens ämnen (svensk och allmän historia, svensk och allmän litteratur-, kyrko- och konsthistoria) lämpa sig särskilt för dem, som önska öka sin allmänbildning; för blivande gymnaster ha kurserna i pedagogik, kemi, biologi, fysiologi och främmande språk visat sig fördelaktiga. Styrelsen.

Privata Högre Lärarinneseminarium i Stockholm, RIDDAREGATAN 23.

En lägre, tvåårig kurs. Avgångsexamen därifrån medför lägre kompetens. En därpå bygd kurs, avd. III, avsedd för fackutbildning. Avgångsexamen från denna kurs medför högre kompetens. Inträdesprövning (i föreskrivna ämnen) till avd. I, eventuellt till avd. II, i vilken några lediga platser finnas, tager sin början den 29 augusti. Ett mindre antal extra elever i ett eller flera ämnen (exempelvis hälsolära, språk, matematik) kunna mottagas. Ansökningar åtföljda av betygsavskrifter, frejde- och läkarebetyg, insändas före den 26 augusti till läroverkets föreståndarinnan, fröken Sofi Andersson, som även meddelar upplysningar. Adress till den 21 aug. Ölsboda, Degerfors, sedan ovanstående. Styrelsen.

55 Kungsgatan Almedahls Försäljnings-Magasin, 55 Kungsgatan

Kontoret 21 66. GÖTEBORG. Butiken 11 31.

Rikhaltigt urval af **Linne- och Bomullsartiklar.**

Levererar fullständiga **Linneuppsättningar** för Hotell, Restaurationer, Sjukhus, Badhus, Angbåtar och Privathem samt Brudutstyrlar.

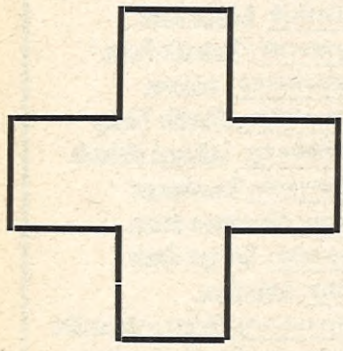
Damast- och Drällduktyger. Lakanslärft. Percaler. Bolstervar. Handdukar. Mattgångar. Mangelduk. Badkaptyg. Hvita o. kulörta Bomullstyger m. m.

Broderier. Spetsar. Färdigsydda damunderkläder, Dag- och nattskjortor, hvita o. kulörta skjortor. m. m.

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 34. GEOMETRISK DELNINGSUPPGIFT.

Å kuvertet, som bör vara försedt med Svenska nationalföreningens mot tuberkulos välgörenhetsmärke, angifves »pristäfling n:r 34».

De två första rätta lösningar som vid den därefter verkställda granskningen påträffas, erhålla följande pris: första pris 10 kronor, andra pris 5 kronor.

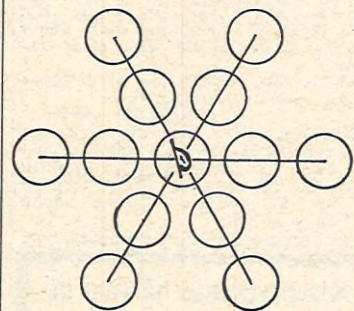
LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 30. Största antalet fyrkanter är 51.

Vid den företagna granskningen af insända lösningar ha de två först påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa kontantprisen: Första priset: Herr John Hedlund, Lillhaga, Ljusdal. Andra priset: Fr. Ester Melinder, Molkom.

Ofvanstående kors skall delas i sex delar, af hvilka de fem skola vara lika (kongruenta); den sjätte åter skall däremot bilda ett kors, som skall vara alldeles lika med ofvanstående figur men precis fyra gånger mindre. Lösning insändes, undertecknad med namn och adress, till Red. af Idun senast den 9 sept. 1916.

IDUNS TIDSFÖDRIF.

FRAM- OCH BAKLÄNGES.

Tre ord insätts i stjärnan, hvardera bestående af fem bokstäver, en i hvarje ring, och så beskaffade att de lyda lika, antingen man läser dem fram- eller baklänges.

Alla hafva de den midtersta bokstafven s gemensamt och alla sluta och börja på samma bokstaf.

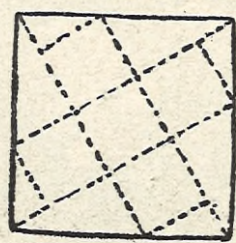
RÄKNEUPPGIFT. Insätt i en kvadrat med 7 rutors höjd och 7 rutors bredd talen 1 till 7, så att att hvar och en af dessa siffror förekommer i alla våg- och räta rader och i de båda diagonalerna.

ARITMOGRYF.

- 1 5 8 7 1 0 1 = stad i Italien.
- 5 4 1 3 1 1 3 2 7 7 5 = stad i England.
- 1 5 1 1 2 2 7 = stad i Syrien.
- 7 2 7 3 8 7 = stad i Portugal.
- 3 1 2 1 5 5 7 = stad i Italien.
- 4 5 1 2 1 1 1 0 = sjö i Ryssland.
- 6 7 3 2 1 8 = stad i Ryssland.
- 1 1 5 1 6 4 1 0 1 5 = stad i Preussen.
- 1 0 1 1 1 2 1 1 5 = stad i Italien.
- 2 1 5 1 1 3 1 2 7 = stad på Sicilien.

Siffrorna ersättas med bokstäver. Då de rätta namnen äro funna, ordnas dessa så att begynnelsebokstäverna bilda namnet på en fästning.

LÖSNINGAR TILL TIDSFÖDRIFVET I N:R 34 SAMMANLAGGNINGSUPPGIFTEN:

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast bestyrkta afskrifter när Ni svarar på annons om ledig plats.

ANSPRÅKSLÖS, pålitlig och frisk, bildad flicka, kunnig i vanliga i ett hem förekommande göromål erhåller snarast möjligt plats som hjälp och sällskap i tjänstemannafamilj. Jungfru finnes. Svar med med foto, ref. och anspråk till »Sällskap och hjälp», Hudiksvall p. r. FINNES NAGON enkel, bättre flicka, van vid landet, som är villig att sköta alla inom ett hem förekommande sysslor hos en liten familj, bosatt i Stockholms närhet. Svar till »Familjemedlem W.», Iduns exp. EN ALLVARLIG GUVERNANT, seminariebildad och undervisningsvan, erhåller plats vid bruk i mellersta Sverige, att läsa med två barn 8-10 år samt villig att hjälpa till med lättare hushållsgöromål. Svar till »Musikalisk», Iduns exp.

GUVERNANT erhåller den 1 sept. plats hos köpmansfamilj i Göteborg för läsning med två barn till läroverkets 3 och 4 klasser. Svar med foto och uppgift på lönepret. till »Köpmann», Iduns exp. EN BILDAD FLICKA, ej för ung, frisk och stark, barnkär och villig samt kunnig i alla i ett hem förekommande sysslor, får plats den 1 okt. Goda rek. erfordras. Svar med löneanspråk och ref. till komminister B. Fr. Thune, Valbo prästgård, adr. Hagaström.

VG, BILDAD FLICKA erhåller nu näst plats som sällskap och hjälp till äldre dam med dotter. Svar på foto, ref. m. m. sändes till Kand. Tyra Lundblad, Eslöv.

LDAD FLICKA erhåller plats den sept. i liten familj som hjälp och lskap. Skall vara kunnig i söm- och finare handarbeten. Svar på foto, ref., betyg samt ålder till Irma, Helsingborg p. r.

PRÄSTGÅRD nära stad önskas en tre, snäll och enkel, medelålders aka som klen husmoders verkliga up, att med omtanke och god lning deltaga i arbetet i hemmet. kanden bör helst vara musikalisk. ar med foto jämte ref. och löne- st. till »Kyrkoherde», Eskilstuna.

RÄRINNA för 3 barn i åldern 13 och 10 år sökes till ett lla prästhem på landet. Små lö- pret. Svar snarast möjligt märkt ikttrogen», Iduns exp.

KERSKA fullt kunnig i enklare i finare matlagning, bakning och aservering, önskas till disponen- nilj vid större bruk i Nerike. tyg etc. sändas till »Hösten 1916», ns exp. f. v. b.

DELLDÄRS DAM erhåller plats i sköta hush. för en äldre man i hans son, i närh. af Sthlm. t fritt vivre. Svar, helst med foto, t sign. »Trefligt landställe», adr. Gumali Annonnsbyrå, Sthlm, f. v. b.

ATS FINNES I SEPT. för en språklös flicka, komp. att läsa or med barn (1 och 3 klass sam- pla) samt något kunnig i hushåll a sömnad. Helst musikalisk. Svar l postfack 31. Lindesberg.

KUNNIG, BÄTTRER JUNGFRU erler utmärkt god förtroendeplats fint gods i Sörmland. Goda rek. dras och torde snarast sändas l Nanny Ohlssons Tjänstbyrå, kilstuna, f. v. b.

LITLIG, DUGLIG BARNSKÖTERA a med godt sätt får 24 okt. eller nov. plats i prästgård i bruks- mhålle i Uppland för 6 barn, af ilka 2 i skolåldern och den min- a 2 år. Den sökande bör vara l kunnig i enklare linne- och kläd- mnad. Svar med betygsafskr. och pgift om lönepret. till Fru A. rray, Forsmark.

KEL, anspråklös, snäll och or- ntlig flicka, kunnig i matlagning, kning o. d. och som är villig att lsammans med husmodern sköta ttre hem på landet, får god plats eller 24 okt. Svar med rek. och o till »Skåne 1916», Iduns exp.

EN KRISTLIGT SINNAD läkare- nilj på landet önskas snarast en vernat att meddela skolundervis- ng åt en 8-årig flicka och helst ven undervisning i musik samt sutum vara behjälplig med sköt- n af 3 mindre barn. Svar med pgift i lönepret. till doktorinnan t Sjöberg, Hammarald (Jämtland).

ATS finnes för föreständerska för i enskildt ålderdomshem i bruks- mhålle. Sökande bör kunna förestä i hushåll och vara kunnig i sjuk- rd. Svar med uppg. på ref. och tyg torde sändas under adress lderdomshem», Iduns exp.

UNDERVISNINGSVAN lärarinna erler 15 sept. plats på landet i llersta Sverige att läsa förb. kurs. sd en gosse. Svar med betyg, anspr., och foto till »Små pre- tioner», Iduns exp. f. v. b.

RNFROKEN som själfständigt n sköta en 1½ års gosse, något nng i enklare sömnad samt villig ltaga i förek. göromål, får plats sept. Svar med uppgift om ref. ler, löneanspråk samt foto hvilket ersändes. Fru S. Vennersten, usngatan 28 Borås.

JSHALLSFRÖKEN kunnig i all gs matlagning, slakt, syltning och aservering samt med förmåga att ndleda tjänare kan erhålla an- lllning vid sinnesslöanstalt i Stre- ed den 1 eller 24 nästk. okt. n 300 i 400 kr. pr år och fritt re. Sökande hänvände sig till st. husmoder adr. Källered. Tel. indal 18.

BÄTTRER FLICKA, som är villig lt. i husl. göromål mot fritt vivre, skas till herrgård i Småland. ngrur finnes. Svar till »Novem- r 1916», Växjö p. r.

NG SEMINARIEBILDAD lärarinna, dervisningsvan, helst musikalisk, mpetent att underv. 1 kl. o. 8 kl. mt engelska, får plats på gods i dermanland. Bet. o. foto torde ndas till Fredrika-Bremer-Förbun- ts Byrå, Klarabergsg. 48, Sthlm.

ARNSKÖTERSKA, snäll och pålit- ; erhåller plats 1 okt. till herr- rd vid Mälaren att sköta 4 små ra flickor, och vid påkommande hof äfven ett spädt. Något sykun- g har företräde. Sv. t. »Ej under år», Veckholm p. r.

LEK. BARNSKÖTERSKA, villig ltaga i städning erhåller plats i åne. Fyra barn 2, 4, 6 och 8 gamla. Svar helst med foto h lönepretentioner till »1 novem- r 1916», Iduns exp. f. v. b.

En ordentlig jungfru
nng i matlagning får god plats Sthlm. Sv. till »25 kr.», Iduns exp.

Elevplats finnes ledig
å Kronpr. Margarethas vårdanstalt, Kullevedens station. Fördingar: elementarutbildning och friskbetyg. Vidare genom föreständarinnan.

Energisk, musikalisk
allvarligt sinnad lärarinna önskas i enkel, naturskönt belägen prästgård nära Ornsköldsvik att underv. 4 barn i 1:sta o. 2:dra kl. samskolekurs. Sv. med foto, ref. och lönepret. snarast till kommin. J. Näslund Själved.

Husföreständarinnan
sökes för liten, ekonomiskt välsituerad familj, hvars husmoder till följd af sjukdom ej själf kan sköta hemmet. Svar till »T. M. E.», Iduns exp.

Välverskötjäten
vid Stockholms Hospital, Konrads- berg, är till ansökan ledig. Arlig lön 348 kr. med 3 åderstillägg jämte naturaförmåner. Sökande torde an- mälja sig hos FÖRESTÄNDARINNAN.

Barnsköterska
ej under 25 år, som vill åtaga sig vården om 4 barn (½-7 år) i affärs- hus, där frun deltagar i affären, får bra plats 24 okt. innevarande år. Svar med foto, betyg och rek. till »Bra lön», Snällposten, Lund.

Lärarinna.
Till 1:sta sept. önskas en energisk sem.-bildad lärarinna att läsa med tvneve gossar, 8 och 10 år. Svar med lönefordringar, betygsafskr. och upplysningar till »Bruksamhälle, Småland» under adr. S. Gumali An- nonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Guvernatt
undervisningsvan i vid flickskola fö- rekommade ämnen och musik, öns- kas för 14-årig flicka. Svar med rek., betygsafskr. och lönepret., om möjligt foto till »Landbrukarehem i Jämtland», Iduns exp.

En bildad,
för sjukvård intresserad flicka,
emottages ss. elev vid SAHLSTRÖMS SJUK- & FÖRLOSSNINGSHEM, FRID- HEMSGÅRDEN, MALMÖ.

Epidemi-stadssjukskötersketjänsten
i Vimmerby, att tillträdes den 1 oktober, d. å., kungöres härmed ledig till ansökan före den 15 sep- tember kl. 12 på dagen.

Ansökningshandlingar, däribland in- tyg om godkänd kurs och vana vid epidemivård samt någon vana vid massagebehandling, inlämnas till Stadsläkaren Doktor H. af Zellén, Vimmerby, som meddelar fullständiga upplysningar.

Lön: 600 kronor, fri bostad, ved, ljus etc. samt kost och tvätt, då patient vårdas på epidemisjukhuset. För vård i hemmet är särskild taxa. VIMMERBY STADS HALSOVÅRD- NÄMND.

Undervisningsvan lärarinna
med mycket goda rekommendationer, villig att läsa 7:de klassens kurs med en vår dotter och att vara behjälplig vid korrespondens, erhåller förmånlig plats i min familj. Ansökningar med foto till rektor Yngve Melander, Önnestad.

Lärarinna
villig att hjälpa till något i hem- met, sökes för två flickor, 7-9 år. Helst musikalisk. Sv. till »Genast», Kantorp p. r.

Skolhushåll.
Elementarbildad flicka, ej för ung, önskas till inst. hösttermin att i stad i öfre Norrland på egen hand förestä skolhushållet för tvneve barn om 7 och 9 år och att öfvervaka deras läxläsning. Musikalisk flicka har företräde. Svar med foto, betyg och uppg. om löneanspr. etc. sändes till »Sägverksförvaltare», Iduns exp.

Guvernatt eller lärarinna!
Anspråklös med godt och vän- ligt sätt sökes till tjänstemannafam. i Norrland, den 1 okt. att läsa med 2 flickor 8-10 år i vanliga skolämnen och musik samt villig deltaga i lättare husliga göromål. Sv. jämte foto, betyg o. lönepret. sändes senast inom 10 dagar till »Badgäst» Tulseboda, Kyrkhult.

Å Skaraborgs och Elfsborgs läns anstalt
för sinnesslöa finnes plats ledig 1 nästa okt. för en öfversköterska å Vårdafdelningen. Den sökande bör vara kunnig i sjukvård (helst exa- minerad), äga förmåga att praktiskt ordna arbetet för sköterskorna, ha- va uppsikt öfver kläd- och linne- förärdet m. m. Begynnelselön 500 kr. och allt fritt. Betyg jämte rek., åldersuppgift samt foto torde före den 27 aug. insändas till Förestän- darinnan, Johannesberg, Mariestad.

Gebildete Deutsche oder Schweizerin
am liebsten eine Lehrerin, Französich, Englisch und Mathematik gut beherrschend, findet bei einer Stockholmer Familie am 1. September oder später Stellung. Antwort nebst Photographie und Angabe von Referenzen wie auch Gehaltsanspr. unter »Angenäm familjemedlem», Iduns exp.

Kvinnligt skriftråde,
helst med vana vid skrifvgöromål, erhåller genast plats hos härads- höfding, bosatt på landet. Uppgift i lön m. m. insändes till Iduns exp. under adress »Domare», f. v. b.

Sjuksköterskeelever
emottagas på sjukhem i Stockholm. Svar till »Sjuksköterskeelever», Iduns exp. f. v. b.

Guvernatt,
undervisningsvan, enkel och anspråks- lös önskas till 1 september att undervisa 2 flickor i 2:a o. 3:dje klass äfven sång och något musik. Svar med foto samt betyg och rek. samt löneanspråk t. »Värmland», Iduns exp.

Enkel ordentlig flicka
(18 år), som vill utföra alla slags sysslor, får god plats hos liten fam- ilj 1 sept. Svar med uppgift om kunnighet och löneanspråk, helst med foto till »Ingeniörsfru», Postbox 62, Norrköping.

Fransyska
som vill åtaga sig tillsynen af en liten flicka och för öfrigt vara som sällskap i familjen, får plats på herrgård i Skåne. Svar med lö- neanspråk, ref. och foto till »Kom- fortabelt hem», Arild p. r.

Barnfröken,
väl rekommenderad o. barnkär, erhål- ler pl. 1 sept. att sköta ett spädbarn och dessutom öfvervaka två barn 4 o. 7 år. Kunnighet i sömn. önskv. Sv. m. foto o. lönepret. till fru E. Carlberg, Varberg.

God plats
finnes för en anspråklös, ordnings- sam, pålitlig, bättre flicka, som är kunnig i enklare matlagning och vil- lig att utan jungfrus hjälp utföra de husl. sysslorna i mindre fam. i villasamhälle i Stockholms närhet. Tillträde i början af sept. Sv. m. betygsafskr., foto och uppg. i löne- pret. till »T. W. 1916», Allm. Tidn- kont.W, Gust. Ad. Torg, Sthlm.

PLATSSÖKANDE
UNG, BÄTTRER BOHUSLANSKA önskar plats 15 sept. eller senare, som hushållsfröken i liten bättre familj eller hos ungherre. Fullt komp. i enkl. o. finare matlag., bakn., konser- v., handarb. o. sömnad. Goda bet. fr. Göteborgs Nya Husmoders- skola. Mångårig praktik. Svar till »Familjemedlem L. 23», Iduns exp.

UNG, ANSPRÅKSLÖS norrländska af bättre familj söker plats till hösten i familj att under husmors ledning lära i hushåll, samt allt som hör till skötande af ett hem, där jungfru finnes. Sv. t. »Familje- medlem 21 år», Iduns exp. f. v. b.

UNG FLICKA önskar plats som hjälp och sällskap åt äldre dam eller i familj. Är villig att hjälpa till med läxläsning och skrifvgöromål. Tacks. för sv. inom 8 dagar t. »1 sept.», Iduns exp. f. v. b.

BÄTTRER FLICKA med fina betyg fr. slöjdskola önskar plats till hö- sten. Sv. t. »Hemslöjd», p. r. Norrköping.

PLATS önskas i god familj för del- tagande i alla inom hemmet före- fallande göromål, ev. äfven underv. af 1-2 mindre barn. Sv. t. »Stu- dentska 21 år», Iduns exp.

SOM GOD HUSMODERS hjälp, önskar ung bildad flicka plats i tref- ligt fam., nu till hösten, kunnig i enklare matlag. o. handarb. Villig att deltaga i alla inom ett hem förek. göromål. Önskar anses som familjemedlem. Sv. t. »Anna», Hudiksvall p. r.

PÅLITLIG ORDENTLIG flicka fullt kunnig i matl., bakn., inlägg., söm- nad och handarb. önskar plats som hushållsfröken. Betyg finnes. Sv. t. »Gerd», Iduns exp. f. v. b.

BILDAD 22 ÅRS FLICKA önskar plats som hushållsfr. eller sällsk. o. hjälp hos någon fam. eller ensm dam, där jungfru finnes, helst i mellersta Sverige. Är kunnig i hushållssysslor handarb. och sömn. Äfven något musik. Genomgått praktisk skola, samt hushållsskola. Har betyg o. rek. fr. föreg. plats. Sv. t. »S. K. Familjemedlem», Iduns exp.

EN 25-ÅRIG, barnkär flicka, önskar plats i godt hem. Sv. till »Pålitlig», Iduns exp. f. v. b.

25-ÅRIG småländska önskar plats i bättre fam. kunnig i hvarjehandaga göromål, sömn., finare handarb. samt genomgått handelsinstitut. Sv. till »Småländska», Kalmar p. r.

UNG ENKEL FLICKA från godt hem, verkligt huslig och kunnig i ett ordentligt hems sysslor önskar nu genast eller senare plats som hushållsfr. Har genomgått hushålls- skola. Sv. till »Småländska», Jön- köping p. r.

EN MEDELÅLDERS DAM önsk. kom. till äldre allvarl. sin. dam s. s. lek- tris el. för att vara behjälpl. på annat sätt. Är vill. bet. någ. Möbl. till 1 rum kan medf. Sv. till »E. S.», Iduns exp.

ELEMENTARBILDAD flicka önskar plats i familj som hjälp och sällsk. (där jungfru finnes). Är kunnig i sömnad och handarb. Sv. till »15 oktober», Strömstad p. r.

BILDAD UNG DAM af god familj önskar såsom sällsk. o. hjälp plats i fam. el. hos ensam dam, ej där småbarn finnes, och gärna där till- fälle till umgänge gifves. Är kun- nig uti handarb. o. sömn. m. m. o. har fört innehafft dyl. plats i in- och utlandet varifrån goda rek. o. bet. finnes. Sv. till »Hösten», Iduns exp. f. v. b.

MUSIK. FLICKA med utmärkta bet. fr. innehafda lärarinneplatser, önsk. 1 sept. plats i vänl. hem att underv. i elem.-skolans lägre kurser (t. o. m. 5:te klass) samt musik. Måttl. löne- pret. Fina ref. o. rek. Sv. till »Sam- vetsyran», Lund p. r.

23-ÅRIG ENKEL FLICKA önskar pl. i bättre familj som hjälp o. sällsk., kunnig i kläd- och linnesömn. äfven- som handarb. m. m. Sv. inom 8 dagar till »Familjemedlem A.», p. r. Ronneby.

EN 16-ÅRS faderslös flicka, som genomgått 6 klasser i läroverk, men ej har medel att fortsätta, frågar om någon varm hjärtad kvinna skulle vilja mottaga henne i sitt hem, samt mot fritt vivre låta henne deltaga i alla inom ett hem förefallande göromål. Sv. t. »Villig», Linkö- ping p. r.

2 ELEMENTARBILDADE, musika- liska flickor önska plats som barn- fröken och att gå frun tillhanda. Ref. finnes. Sv. till »Familjemed- lem 1:sta okt.», Iduns exp.

UNG FLICKA önskar plats 1 okt. på något större ställe att under ledning lära fin och god matlagning. Någon lön önskvärd. Svar till »X 25», Iduns exp.

PLATS som husföreständarinnan önskas till hösten eller längre fram af därtill fullt kompetent dam. Svar till »Plikttrogen», Skara p. r.

I PRÄSTGÅRD önskar 18-årig flicka komma i okt. för att under hus- moders ledning lära hushåll. Sv. till »Familjemedlem», Torhamn p. r.

ATT UNDERVISA i väfnad, knyppl. alla slags handarb. sök. komp. 28 års fl. pl. helst i skola el. inrätt- ning. A. T. 169 83. Palmqvist C:o R. 107 42.

BILDAD FLICKA önskar för om- bytes skull, mot fritt vivre plats i bättre fam., som husmors hjälp och sällskap. Sv. t. »Familjemed- lem», Engelholm p. r.

JUNGE, GEBILDETE deutsche, a. guter Familie, sucht für sofort Stellung in herrschafft. Hause als Ge- sellschaftsdame od. zu Kindern zum Deutschlehren. Fr. M. W. Jenny- hill, Ystad.

UNG FLICKA från landet med real- skoleexamen o. något musikalisk önskar pl. i fam. för att läsa med barn och gå frun tillhanda. Sv. t. »Goda betyg», Iduns exp. f. v. b.

SEMINARIEBILDAD, något musik. lärarinna önsk. pl. i fam. Villig delt. i husl. syssl. Sv. t. »Under- visningsvan», Iduns exp. f. v. b.

AFFÄRSVAN ung flicka önskar mot fritt vivre plats manufaktur-, sy- behörs- eller kortvaruaffär, gärna till landet. Sv. t. »Intresserad», Filip- stad p. r.

KVINNLIG GYMNASTIKDIRKTÖR önskar plats hos läkare eller i fam. Svar till »Gymnastikdirektör 1912», under adress S. Gumali Annon- sbyrå Stockholm f. v. b.

Ung, hurtig, barnkär
och musik, flick önskar plats nu i höst emot fritt vivre på herrgård eller större landegendom. Är villig att delt. i alla inom ett hem förek. göromål. Svar emotes tacksamt till »18 år», Box 104, Sundsvall.

UNG FLICKA med normalskolekomp. önskar plats som guvernatt. Tacks. för sv. t. »Hösten 1916 18 år», Iduns exp. f. v. b.

God plats önskas
hos ensam dam eller i liten fam. där jungfru finnes af hushålls. flicka m. goda bet. Sv. t. »Hösten 1916», S. Gumali Annonnsbyrå, Sthlm f. v. b.

Undervisningsvan lärarinna
(högre seminarium) söker 1 sept. plats i familj att undervisa i van- liga skolämnen och språk (ej musik). Svar till »E. M.», Gumali Annon- sbyrå, Malmö, f. v. b.

Junge Deutsche
wünscht Stellung bis 1 od. 15 okt. in besserer Familie, als Lehrerin für Deutsch, Französisch & Klavi- erspiel. Am liebsten Nähe Stock- holm aber nicht unbedingt. Antwort kann auch in Schwedisch abgeben werden. Angebote unt »O. M.», 500 an Rudolf Mosse, Mannheim.

INACKORDERINGAR.
FÖRLOVAD FLICKA önskar i sept. komma till större herrgård för att under god husmoders ledning lära hushåll. Sv. m. prisuppg. pr mån. till »B. B.», Borgholm Box 24.

I DALAPRÄSTGÅRD mottages 1 sept. en gosse att tillsammans med egen son läsa 2:dra kl. kurs i gosskolan och en flicka att tillsammans med egen dotter för sem.-bild. lärarinna läsa 1:sta kl. kurs i flickskolan. Pris 60 kr. pr mån. Svar till »Kyrkoherde», Runnvika.

2 STÖRRE FLICKOR i skolåldern få godt hem, tillsyn o. läxhjälp, i lärarfamilj i Stockholm, där språk talas. Få medfölja till landet om söndagarna. Närmare å Språkinstit- tet, Drottninggatan, 11.

INACKORDERING för tvneve unga flickor med delat rum kan erhållas hos fru M. Planting-Gyllenbåga. Ar- tillerigatan 28 A III. A. T. 222 23.

BILDAD DAM, frisk och med godt lynne, söker trefligt hem på landet där hon mot fritt vivre eller någon betaltning kan vara till hjälp o. sällsk. Sv. t. »Landlif», Iduns exp. f. v. b.

TVÅ GOSSAR om 8 o. 10 år mot- tagas för underv. tillsammans med två jämnåriga i sömrlands sk präst- gård. Sv. till Yngerstrand, Björk- vik.

EN 12 ÅRS FLICKA kan erhålla in- ackordering jämte underv. (flickskolans 3 kl. kurs samt musik) tills. med egen jämnårig dotter för skick- ligt lärarinna. Sv. till Apoteket, Char- lottenberg.

GOD INACKORDERING i kristligt hem för 2 seminarister el. andra unga flickor, kan erhållas i Stockholm i höst. Fina välkända ref. Sv. till »God inackordering» und. adr. S. Gumali Annonnsbyrå, Sthlm, f. v. b.

SOM KAMRAT åt egen 10-årig dot- der mottages som inackordering en ungefär jämnårig frisk, välartad flicka. Underv. i 2:dra kl. elem.-lärov. Kurs. Tillsyn och god omvårdnad. Vidare pr. korresp. adr. Grefvinnan Ridderstolpe, Fiholm, Strömsholm.

KAMRAT önskas för egen 11-årig flicka i godt hem i Värmland för att tillsammans med henne åtnjuta underv. i ortens skola (Kommunal Mellanskola och privat förberedande kurs till densamma finnes). Sv. und. märke »R. S.», Iduns exp. f. v. b.

I ÄLDRE älskvärd prästfam. (boende i naturskön trakt i Stockholms när- het) önskar nerviken dam af god fam. vistas under längre tid. Villig att något hjälpa till i hemmet. Sv. t. »Anna», Iduns exp.

FÖR BROSTSJUKA. Solgården, B o r. Nytt och tidsenligt. Läkare: Dr G. Lundsberg. Föreständarinnan: Sjuk- sköterskan Tora Strömsten.

LARVIKS BAD, Larvik. Sjö- gytte-, dy-, kolsyre- och elektr. bad etc. Massage- och dietbehandling. Säsong 1 juni-31 aug. Tillskrif Överläkaren Dr Knudtzon; Kristi- ania, eller Badenstalten direkt.

I smålands högland
mottager Traherys Gårds Pensionat gäster året om. Sunt och härligt läge. 175 m. ö. h. Stora vackra rum. Ljus hall m. öppen spis. Salong m. piano. Centraluppvärming m. m. Härliga skogspromenader i park ut- efter Lagan. Fina cykelvägar i alla riktningar. Beläget invid kyrkan, 5 min. från station. Jakt och fiske. Bilgarage. Förfrågningar besvaras omg. Riks 21 A (öfver Strömsnä).
I verkligt godt hem

i Sthlm med soligt läge strax invid Odenplan mottagas till hösten i och för inackord. en flicka att dela rum med 17-årig kvinnl. stud. De finaste ref. kunna lämnas. Svar till »God omvårdnad och tillsyn», Iduns exp. f. v. b.

I godt hem på landet
mottagas till inackordering två friska, välartade barn till säll- skap och täflan med egna barn vid undervisningen i hemmet (för lärarinna med högsta kompetens) i 1:a årskursen af elementarlärov. f. gossar och i 5:te (elementarlärov. f. flickor). Ref.: Professorskan H. Högbom, Upsala och disponent H. Brundin, Gimo Bruk. Disponent A. Dellevik, Danemora gravur.

I solig, tyst våning
med alla nutida bekv., hiss, bad- rum m. m. kan god inack. erh. ensam eller deladt rum. Svar till »Centralt läge», Iduns exp. Riks 10462.

För dem som söka läkare i Stockholm.
Syster Elisabeth Werners SJUKHEM Nybrogatan 3. Riks Tel. 8509. Allm. Tel. 26348.

D:r Heilmans
ELECTROMEDICINSKA INSTITUT.
NEURVJUKDOMAR och REUMATISKA
AKOMMOR.
Kungssportsplatsen 2, Göteborg.
Tel. 4546.

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik
medför enl. kungl. maj:ts medgif-
vande samma komp. o. rättigheter
som en kurs vid Gymn. Central-
Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. D:r J.
Arvedson: adr. Odeng. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
aflygges efter 2-årig kurs af kvin-
liga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Prosp. gen. **Kapten J. Thulia, LUND.**

Vid Prof. Unmans Institut
börjar d. 20 sept. ny (ett-årig) kurs i
Massage och Sjukgymnastik.
Begär prospekt. Brunkebergsgatan 9,
Stockholm.

Med. D:r E. Kleens
kurs i Massage och Sjukgymnastik (för
damer och herrar) börjar den 2 okt. kl.
10 f. m. **N:o 37 Mästersamuelsgatan,**
2 fr. upp. Prospekt begäres stående un-
der adress **Engelbrektsgratan 43 B, II.**

**Göteborgs
Gymnastiska Institut**
Fullständigaste ettåriga kurs i
Sjukgymnastik och Massage
Nästa årskurs börj. 15 Sept.
Begär utförligt prospekt!

ROYAL WINDSOR
Det berömda
hårstärkande vattnet.
Gifver grått hår dess ursprungliga färg.
Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af.
Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden:
Royal Windsor Perfectionne. En alljämt
slig. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal
Windsors verkan. Pris kr. 5.- + porto.
Nederlag: **Franska Parfymmagasinet,**
Hoflev., 21 Drottninggat. 21, Sthlm.

Lait Antéphélique
(kändt i hela världen sedan 50 år) bästa
medel mot rynkor, fräcknar, leverfläck-
kar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6.-
+ porto. **Franska Parfymmagasinet,**
Drottninggatan 21, Stockholm. Hoflev.

Göteborgs Enskilda Handels-Gymnasium
Kungsgatan 46, Göteborg.
Förmligaste enskilda handelsläro-
verk för elever med högre förkunskap.
Sommarkurs | Handelskurs | Gymnasialkurs
10/6-10/6 | 10/6-10/12 | 10/6-10/5
Begär prospekt!

Majorskan Edmanns
utsökta
Crème Idéale
är af kunnare ansedd som mest för-
skönande och mest elegant. Bleker
fräcknar och leverfläckar, gör hyn
ungdomligt vacker.

Bébéutstyrel
(ev. med vagn o. säng) köpes. Sv. m.
pris t. »Felfir», Allm. tidn.-kont.
Gust. Ad. Torng.

Turkiska badet
i Malmtoresbadet är öppet hvarje
torsdag för damer. Yppersta med-
del för bibehållandet af smärt figur
och fin hy. Badet är angenämast,
om man är flera i sällskap. Pris före
kl. 12 kr. 1:50, efter kl. 12 kr. 1:75.

Skönhetsvård.
Enkelmassören en modi-
fication af dubbelmassören och
iärmast afsedd för Ansikts-
massage kostar endast 2 kr.
Den är för afsedda ändamålet
oersättlig. Hvarje dam bör äga
en sådan såväl för skönhetsvård
som friskmassage. Bort med
crème och smörjmedel alla slag.
Endast på naturlig väg genom
lämplig massage upphjälpes blodets
förminskade kretslopp och
ansiktets ungdomlighet återvin-
nes. Rynkbildning förebygges o.
fårer m. m. försvinna. Nerv-
energien är grunden till att det
blomstrande utseendet förnyas.
Bruksanvisning medföljer. An-
siktsmassage är ett godt medel
mot hufvudvärk och förebygger
många sjukdomar. Många fram-
stående intyg. — Endast 2 kr.
plus porto. A.-Bol. Svenska
Husgerädsfabriken, Örnsköldsvik.

Strängnäs Hushållsskola.
12 arbetsåret. Husmoderskurser: 4 sept.—18 dec. samt 20 jan.—20 maj.
Grundlig och praktisk undervisning. Godt hemlif. Ex. lärarinna. Prospekt och
referenser genom **Fru M. Braune, Strängnäs.**

Helpension för flickor och mindre gossar börjar 1 sept. vid
Aringsberg, 15 min. väg från Alvesta järnvägs-
station. Stora, ljusa lokaler; härligaste läge. Undervisning i alla skolämnen
enl. läroverkens kurser samt i musik. God vård och tillsyn. Ref. lämnas
Alvesta i juli 1916. **Elsa Kjellander.**

Östana Hushållsskola. Gammalt historiskt herresäte beläget i
vacker trakt vid skog och sjö. 8 km. fr.
Grenna, 2 km. fr. Förnäs järnvägsstation. Mottager den 15 sept. hushålls-
elever. 3 mån. kurs. Grundlig undervisning i hushåll, handarbeten, linne-
sömnad, enkl. klädsömnad m. m. Prospekt hvari muntliga referenser fin-
nas intagna tillhandahållas och anmälningar mottagas af **Hulda Hansson,**
Ostana, Förnäs. Rikst. Grenna 8.

Språk- och Hushållsskolan Fleurie
börjar sin hösttermin den 1 inst. Sept. Prospekt på begäran.
ROSA LÖNNIES, Fleurie p. Linköping.

Villa Hult,
Kvinnlig Utbildningsskola och Flickpension, Djursholm (f. d. Stockholm).
(Cirka 15 minuters resa från Stockholm).
Den 15:de Sept. börjar en ny Husmoderskurs som pågår till den 15:de
Dec. I den ingår Matlagning, Kläd- och Linnesömnad, Handarbeten, Konst-
slöjd, Föreläsningar i Konst- och Litteraturhistoria samt besök med åtföljande
föreläsningar i Stockholms museer. Rikliga tillfällen till nöjen, sport och
idrott. Referenser. Begär prospekt adr. **Villa Hult, DJURSHOLM.**

Lektioner i Linnesömnad,
även blusar, underkjolar, skjortor, barnkläder.
Kurserna börja åter 12 sept. varefter elever dagligen mottagas.
Prospekt på begäran.
Karin Egnér. Eva Egnér.
R. T. 3530. **Sibyllegatan 36, Stockholm.** A. T. 21004.
Före 12 september är adressen **Asarum, Blekinge.** Riks Karlshamn 300.

Nobynäs Hushållsskola.
Höstterminen från 15 Aug. till 15 dec. 1916.
Bildade flickor mottagas å **Nobynäs Herrgård,** belägen i vacker trakt
på småländska höglandet, 7 minuters gångväg från Stjärneborgs anhalt, vid
linjen Stockholm—Malmö. Grundlig undervisning i hushåll och slöjd med-
delas af skickliga, examinerade lärarinnor. Godt hem. Förfrågningar och
anmälningar ställas till föreståndarinnan **Fru E. von Kothen, Nobynäs, Frin-**
naryd. Rikstelefon Frinnaryd 5.

Nya Elementarskolan för flickor (Ahlströmska Skolan).
29 Kommendörsgatan, Stockholm.
Småskola, Elementarskola med normalskolekompetens.
Gymnasium med dimissionsrätt. Anmälningar skriftligen till 16
Aug., därefter även i skolans lokal.
Anna Ahlström, fil. dr. Ellen Terserus.

Örebro Kindergartenseminarium,
Rikstelefon 19 20.
Grundliga teor. prakt. kurser. Utbildning för Kindergartan, hem,
barnhem, barnkrubbor o. d. Höstterminen börjar 15:de nästkommande
Sept. Goda platser anskaffas. Prospekt mot porto.
Maria Kjellmark.

Maltestorps Helpension för flickor, Särö,
börjar sitt 12:te arbetsår den 7 sept. 1916.

Elementarskola. Fortsättningskurser
i språk. Franska och engelska äro talspråk inom pensionen.
Språklärarinnorna äro infödda utlänningar. Prosp. på begäran.
D. Dyrssen.

S:ta Birgitta-Skolan
Regeringsg. 19—21. Stockholm.
RIKS TEL. 141 08. ALLM. TEL. 51 90.
Undervisning i Klädsömnad, Fransk linnesöm, Barnkläder, Konstbro-
deri, Knyppling, Spetsöm, och Filet ancien, monteringar m. m. 6 frielever.
Föreläsningar: Comtesse G. och Fröken Elisabeth Thorman. Anmäl-
ningar till höstterminen som börjar 1 sept. göres under Aug. månad
skriftligen. Prosp. på begäran.
Emmy Kylander,
elev af Worth o. Bernard, Paris.

**HEM-
HUSHÅLLSSKOLAN.**
Undervisning meddelas af från fackskolan utexam. skolkökslärarinna
i enklare och finare matlagning, bakning, syltning o. konser-
vering, konfektkokning, dukning och servering, uppköp
af matvaror, enkel hushållsbokföring o. födoämneslära samt
rengöring, tvätt och strykning, vården af linne o. säng-
kläder m. m. I husmoderskursen ingår fullst. undervisning i kläd-
och linnesömnad för hand och på maskin, tillklippning, lag-
ning, märkning etc. samt moderna handarbeten äfvensom
Samaritkurs. — — — Som skolan afser att ej blott meddela
eleverna praktisk o. grundlig undervisning i en husmoders arbete och
plikter utan äfven samtidigt kunna bereda de unga flickorna den till-
syn och trefnad, som endast ett hem kan gifva, *bo alla elever inom
skolan* och endast ett begränsadt antal (6 å 8 st.) mottagas. Ref.:
Myntdirektör K. A. Wallroth m. fru; Professorn vid Tekn. Högsk.
Valfrid Petersson m. fru. Höstterminen börjar 15 sept. Förfrågningar
besvaras omgående af skolans föreståndarinnan
Fru Emma Kjellström, Storgatan 32, Stockholm.
ALLM. TEL. 242 08.

MÄRKET MARKATTAN
(MONKEY BRAND)
TVÄTTAR
ICKE
KLÄDER.

VÄRLDENS FÖRNÄMSTA SKURPUTSTVÄL
- FÖR ALLMÄN RENGÖRING I HUSHÅLLET -
RENGÖR OCH PUTSAR PÅ EN GÅNG
ALLA SLAGS
METALLER, GLASVAROR, STENGODS
EMALJVAROR, LINOLEUM OCH MÅLADE YTOR.

Birgitta-Skolan
Beridarebangatan 17,
Kurser i klädsömnad, barnkläder, linnesömnad, konstbroderi, knyppling
konstvåfnad m. m. Betyg efter genomgången fullständig kurs. Ny termi
1 Sept., hvartill anmälningar mottagas under Aug., månad skriftlige
eller i skolans lokaler. 2 frielevplatser.
Riks Norr 8 98. Allm. 41 48.
Elisabeth M. Glantzberg.

**Vid Centralförbundets för
socialt arbete**
utbildningskurs 1916—1917 finnes ännu plats för några elever
Anmälan böra insändas snarast möjligt.
Prospekt och närmare upplysningar erhålles genom Central-
förbundets för socialt arbete Byrå, Lästmakareg. 6, Stockholm

Elsa Philips Husmodersskola,
Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),
börjar sin 17:de termin för bildade unga flickor den 15 sept. 1916. Under-
visning i enklare och finare matlagning, bakning, konservering och in-
läggningar af bär, frukt, grönsaker och kött; vegetarisk matlagning, sjuk-
matlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. Olika kur-
ser. Examinerade lärarinnor. Förbereder inträde till lärarinnekurser i
hushålls ekonomi. Adress till 28 Aug. Nyåker, Leksboda. Sedan Stock-
holm. Prospekt, ref. och närmare upplysn. på begäran.
ELSA PHILIP, Stockholm.

Tandteknikerkurs.
Assistent W. Johnsons kurs börja
åter den 1 sept. Anmälningar snar-
rast, Malmkillnadsgatan 60, Stock-
holm. Porto.

Skånska Handelsbanken.
Fonder 21,850,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalagat. 9.
Filialer: { Södermalmstorg 8.
Sturegatan 32.
Deposition } 4 0/10
Kapitalräkning } 4 0/10
Sparkasseräkning 4 %
Fondafdelning. Kassafack.
**Idun utgifves denna vecka
i A och B.**

TRICOPHEROUS

är världens förnämsta Hår-
medel och öfverträffas icke af
något annat liknande preparat
Pris pr fl. 2.50.
Erhålles hos alla 1:sta klass Parfymeri-
Drog- och Coiffuraffärer.